

АКТУАЛЬНО > с. 3

**ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: «МИ
ЗБЕРЕГЛИ СТАБІЛЬНІСТЬ»**

ВИСТАВКИ > с. 5

**ЦІННОСТІ РОДУ Й ЗЕМЛІ
ВАСИЛЯ ЗАБАШТИ**

ХОРЕОГРАФІЯ > с. 7

**«КРАСА. НАТХНЕННЯ.
ВИЗНАННЯ»**

ЯК І ПРИ ЖИТТІ

У Львові відкрито пам'ятник
Володимирові Івасюку

с. 4

Михайло Кулиняк,
міністр культури
України

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

25 грудня більшість християн відзначатимуть Різдво Ісуса Христа. Народження Сина Божого – надзвичайна подія, від якої весь християнський світ веде своє літочислення. Хоча в Україні цей день звикли називати «католицьким Різдвом», святкуватимуть його не лише католики, а й протестанти та ціла низка помісних православних церков. А вже з двадцятих років минулого століття під впливом Константинопольського Патріархату Різдво за так званим «новим стилем» стали празнувати православні Греції, Румунії, Болгарії, Польщі, Сирії, Лівану та Єгипту.

Дата 25 грудня за середньовічним юліанським календарем у XX–XXI століттях відповідає 7 січня за сучасним, або ж григоріанським календарем. Православні церкви східного обряду, серед яких українська, прийняли юліанський для духовних цілей у XX сторіччі. Різниця між двома календарями перенесла свято Різдва на 7 січня, і завдяки величчю української церкви цей день став широко відомим як «українське Різдво». І це не дивно, адже українці – друга найбільша нація, яка в своїх церквах користується юліанським календарем. Водночас в нашій країні 7 січня є офіційним державним святом, його відзначають навіть ті українці, які не пов'язують себе з тими чи іншими релігійними громадами.

Попри календарний та конфесійний поділ, а також традиційне для нашої держави релігійне різноманіття, «католицьке Різдво» було і залишається торжеством для всіх. У старих українських містечках православні ходили колядувати до латинників, а ті йшли до православних. Часто святкова хода українців заходила навіть до тих сусідів, хто сповідував іудаїзм. І нині Різдво Христове продовжує єднати не лише християн усіх конфесій, воно нагадує нам про те, що людина не може залишатися байдужою до інших, сповнює наші серця радістю, любов'ю та вірою.

На Різдво в усьому світі прийнято збиратися у родинному колі, дарувати подарунки, співати колядки, згадувати історію та будувати плани на майбутнє.

Хай у цей світлий день кожен із нас поділиться своєю любов'ю та подарує своїм близьким відчуття свята! Із прийдешнім вас Різдвом Христовим!

СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ КУЛЬТУРИ

У Києві відбувся круглий стіл за участю представників ЄС та Міністерства культури України, регіональних управлінь та експертних культурних установ. Учасники обговорили перспективи втілення в Україні Програми Східного партнерства з питань культури та обмінялись думками щодо потреб та пріоритетних реформ у цій галузі. Захід проводило «Бюро моніторингу та інституційного розвитку» Європейської комісії, що нещодавно презентувало свою діяльність у Києві.

Позицію Міністерства культури України представив учасникам круглого столу заступник міністра Тимофій Кохан, який наголосив на важливості входу України в європейський культурний простір. На захід прибули також керівники та представники більшості регіональних управлінь культури. Чиновники поінформували про потреби культурного сектору своїх областей та представили ключові проблеми української культурної політики. В обговоренні також взяли участь представники приватних установ, фондів, музеїв, культурних центрів, навчальних закладів та приватні експерти, які активно працюють у галузі культури. У рамках обговорення українські експерти дали свої роз'яснення щодо деяких проблемних аспектів культурної політики нашої країни, зокрема йшлося про брак фінансування, недосконалість законодавчої бази та інституційного розвитку культурного сектору, а також відсутність стратегій сталого розвитку та міжсекторного партнерства в галузі культури.

Присутні заохотили представників ЄС дослідити досвід попередніх ініціатив (проектів, тренінгів та семінарів) країн Західної Європи, що мали на меті вдосконалення культурної політики України, та, проаналізувавши рівень їхньої ефективності, впроваджувати найбільш комплексні та системні підходи у своїй програмі.

Круглий стіл організовано в рамках дослідницьких візитів Бюро до країн – партнерів програми (Вірменії, Грузії, Азербайджану, Білорусі, Молдови та України) з метою встановлення контактів із ключовими представниками культури та мистецтва країн Східного партнерства і визначення пріоритетних потреб культурного сектору регіонального та національного рівня. За результатами досліджень буде підготовлено план технічної допомоги з розвитку інституційного потенціалу сектору культури та подано на розгляд державних та приватних культурно-мистецьких організацій країн-партнерів.

Тіна ПЕРЕСУНЬКО

ЗДОБУТКИ, РОЗДУМИ, ПОБАЖАННЯ

Добігає кінця 2011-й. З якими здобутками, роздумами і побажаннями зустрічають новоріччя наші знані митці?

Микола СЯДРИСТИЙ, народний художник України:

– 20 грудня я отримав орден «За заслуги» II ступеня з нагоди 20-ї річниці підтвердження всеукраїнським референдумом Акта проголошення незалежності України 1 грудня 1991 року. Нагороду мені вручив міністр культури Михайло Кулиняк за значний особистий внесок у культурно-освітній розвиток незалежної Української держави. Безперечно, приємно, що наш вклад у розбудову держави не залишився непоміченим.

Мистецтво – це не просто популяризація країни, це – найвища політика, щоб представити державу у світі. Мистецтво є ближчим до Бога. Воно об'єднує світи, часи й епохи. На моїх виставках побували президенти всього світу. Але, на превеликий жаль, тут, в Україні, в Музеї мікромініатюр я майже не бачу депутатів нашої Верховної Ради, яка неподалік...

Був би радий, щоб наше міністерство поцікавилось, в яких умовах, в яких майстернях працюють художники, й разом із тим їх визнають у світі.

Хочеться побажати Міністерству культури України шанувати роботу митців і знайти кошти в державі на фінансування творчих спілок. Наші митці заслуговують на увагу.

Лариса КАДИРОВА, народна артистка України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка:

– Останнім часом фестиваль «Марія», присвячений українській актрисі Марії Заньковецькій, відкривається за одним і тим же сценарієм: за кілька днів до старту я, засновник і художній керівник, не знаю, відбудеться він цього року чи ні.

Але у 2011-му відповідні рішення-накази після всіх можливих дедлайнів у найвищих владних кабінетах таки були

підписані, і традиційно втомлена, але задоволена, я оголосила про відкриття VIII Міжнародного фестивалю жіночих монодрам «Марія». Цей фест – єдиний в Європі, інших фестивалів жіночих монодрам не існує. У його проведеної насамперед завдячую рідному міністерству, зокрема заступнику міністра культури Тимофію Кохану та начальнику відділу театрального мистецтва Олені Воронько.

Цьогоріч театральний форум «Марія» проходив під девізом «Гортаючи сторінки європейської культури» і був присвячений всесвітньо відомим літераторам-ювілярам Івану Франку, Тарасу Шевченку, Лесі Українці, Генріху Сенкевичу, Чеславу Мілошу та іншим...

Хочеться сподіватися, що у новому році в міністерстві всі організаційні питання вирішуватимуться заздалегідь і без проблем.

Галина ЧУХАЛЬ, народна вишивальниця, Рим, Італія:

– Влітку у Києві, в Національному музеї літератури до 20-річчя Незалежності України спільно з Міністерством культури вперше було презентовано мою виставку вишитих картин. Також презентували книгу-альбом «Моя душа» Тетяна Кузик – додатковий радник мера Рима та Світлана Ковальських – представник від асоціації «Українські жінки в Італії». Із хвилюванням і не без сліз я приймала Подяку від міністра культури України Михайла Кулиняка. Приємно, моя праця не залишилася поза увагою.

Весь час мріяла про рідну Україну. І ось, нарешті, мої роботи побачили українці! Жодної картини я не продала. Моя мета – створити якомога більшу колекцію і показувати її світу, щоб люди знову й знову відкривали для себе Україну та українців, й не раз переконалися, які ми талановиті.

Приємно, що наше Міністерство культури не залишає без уваги талановитих акторів, худож-

ників. Хочеться, щоб вчасно був помічений кожний обдарований митець, щоб талановита молодь залишалася в рідній державі, а не шукала щастя за океанами. Вважаю, що потрібно побільше організувати різноманітних конкурсів, премій.

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ: «МИ ЗБЕРЕГЛИ СТАБІЛЬНІСТЬ»

Україна завершує непростий 2011-й із низкою позитивних рішень, і в наступному році наша держава рухатиметься шляхом реформ. Про це заявив Президент України Віктор Янукович на підсумковій прес-конференції, на яку зібралось кілька сотень журналістів із усіх регіонів країни. «Найголовніше: все, що нам вдалося зробити, – це той позитив, який дає надію на майбутнє. У нас завжди була, є і буде віра у власні сили, можливості нашої країни. З такою вірою ми живемо і будемо жити. Наступний рік, я переконаний, також дасть позитив», – сказав глава держави.

«Я переконаний: кожна людина добре розуміє, щоб змінити життя на краще, потрібен рух уперед, потрібні зміни», – підкреслив Віктор Янукович. Президент заявив, що у 2012 році влада продовжить роботу з модернізації країни, фундамент для якої закладався останні два роки.

ЕКОНОМІКА

Говорячи про економічні досягнення, Віктор Янукович зауважив, що за цей період вдалося значно скоротити дефіцит Державного бюджету. «Ми починали з 14% дефіциту, в минулому році заклали 3,5% і нам вдалося вийти на цей показник, і на наступний рік дефіцит бюджету буде вже 2,5%. Наступного року ми плануємо доходи бюджету майже на 100 мільярдів більші, ніж 2011-го», – підкреслив глава держави. Він також звернув увагу на те, що у 2012 році скоротяться суми обслуговування зовнішнього боргу України. За результатами року очікується зростання ВВП на рівні п'яти відсотків, цього року також вдалося зібрати найбільший врожай зерна за весь час нашої незалежності – понад 50 мільйонів тонн.

«Ми створили нові умови для розвитку бізнесу. Запрацював новий Податковий кодекс... Малий бізнес отримав нові полегшені правила гри у вигляді оновленої спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності. Прибираються зайві заборони, ліцензії, дозволи... Нові правила гри вже позитивно сприймаються бізнес-середовищем у цілому», – зауважив Президент.

У цьому контексті він нагадав, що темпи залучення іноземного капіталу в українську економіку вже прискорилися на третину, майже на 40 відсотків зріс український експорт.

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНА СФЕРА

«Робота йде в напрямку посилення держави в питаннях внутрішньої політики, тобто ефективної економіки, проведення прагматичної зовнішньої політики. Переконаний у тому, що соціальні стандарти повинні також зростати», – підкреслив Президент, наголосивши, що йдеться про покращення якості життя громадян, удосконалення медицини та освіти.

Відновлення економічного зростання цього року дозволило підвищити пенсії, зарплати і соціальні виплати. Президент нагадав, що порівняно з ситуацією на початку року зросла допомога, яка видається при народженні дитини: на першу – на 6,7 тис. грн, на другу – на 12,5 тис. грн, на третю – на 25,1 тис. грн. Президент повідомив, що вже введено в експлуатацію 21 нову школу. Безумовно,

Віктор Янукович на підсумковій прес-конференції

йдеться лише про перші кроки. «Реформа освіти буде продовжена в наступні роки», – наголосив він.

Говорячи про особливу увагу влади до медичної реформи, Віктор Янукович зазначив: «Наразі триває активна робота над відповідним законодавством, «уже готові конкретні пропозиції щодо удосконалення системи медичних закладів та створення умов для медичного страхування». Зроблено перші кроки у цьому напрямку: в чотирьох пілотних регіонах України створено 160 центрів первинної медико-санітарної допомоги, а в рамках національного проекту «Нове життя» відкриваються перинатальні центри.

Торкнувшись питань розвитку культури, Президент запросив усіх до відродженого Шевченківського заповідника у Каневі. «Цей комплекс на 99% відновлений, в тому числі, і музей», – сказав Віктор Янукович. Глава держави нагадав, що ухвалено рішення щодо створення Національної електронної бібліотеки.

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Нині, зазначив Президент, в Україні діють багато популістських законів, «які ухвалюються під різні вибори – президентські, парламентські», в інтересах різних політичних сил. Унаслідок цього виникло зокрема таке болюче сьогодення, як питання чорнобильців. «Але коли під це підлаштовуються, я скажу так, певні афєристи, шахраї, а потім до них приєднуються ще деякі політичні гравці, які вирости за роки незалежності на різних авантюрах, – це прикро. Не можна гратися на біді... І коли люди виходять з різними протестними акціями, це не випадково, до цього їх змушують ті прорахунки, які є на різних рівнях. Мене, безумовно, це чіпає, як кажуть, за живе, тому я вважаю, що робити будь-які експерименти над людьми не можна. Але ми повинні розуміти, що у нас є «старий чемодан», який тягнемо за собою – це ті закони, які були прийняті за різні часи і які не відповідають вимогам часу. А зараз вони збіглися в часі», – зауважив Віктор Янукович.

Глава держави вкотре запевнив, що влада «не допустить несправедливих підходів» і зробить усе для справедливого розподілу соціальних пільг: «Безумовно, ми повинні вирішувати ці проблемні питання, в тому числі відверто казати про непідйомні соціальні зобов'язання держави, які сьогодні ще залишаються».

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

«Ми завершуємо виконання «законодавчого етапу» Національного плану дій щодо лібералізації вільного режиму з ЄС. В 2012 році ми вже перейдемо до переговорів про

встановлення чітких часових рамок досягнення умов безвізового режиму», – сказав Президент. Він високо оцінив завершення переговорного процесу з ЄС щодо Угоди про асоціацію на саміті, що відбувся 19 грудня в Києві: «Два дні тому ми з нашими європейськими партнерами підбили підсумки того шляху, який ми пройшли разом, підготувавши нові правові рамки наших відносин – це питання асоціації та всеохоплюючої поглибленої зони вільної торгівлі».

Президент наголосив, що Україна як транзитер газу виконує свої зобов'язання перед Росією та ЄС. На його переконання, сьогодні важливо якомога швидше завершити українсько-російські переговори з газових питань. Говорячи про українсько-російську співпрацю в інших сферах, Президент зокрема звернув увагу на хороше динаміку в питаннях атомної енергетики. На його думку, Україна і Росія також можуть посилювати співробітництво у транспорті електроенергії.

Президент високо оцінив організацію та рівень проведення 20-го засідання Ради глав держав – учасниць СНД. Водночас він висловив переконання, що взаємодія в рамках СНД може бути посилена та назвав позитивним рішенням щодо зони вільної торгівлі в рамках Співдружності.

ПРАВА ТА СВОБОДИ ГРОМАДЯН

«Я буду жорстко припиняти будь-які дії, спрямовані проти гідності, життя і здоров'я журналістів, спроби тиску на ЗМІ з боку чиновників, влади чи політиків», – заявив Президент, і водночас висловив сподівання, як будь-який громадянин, «бачити якісні, об'єктивні журналістські матеріали з важливих питань суспільного життя... Адже цінність свободи слова не лише у праві говорити, що хочеш, але і в здатності говорити правду, чітко відрізняючи чорне і біле».

Відповідаючи на запитання про різноманітні заходи протесту, Президент наголосив на важливості стабільності в країні: «Коли я дивлюсь на ці протестні акції, безумовно, в мене болить серце. За цим стоять прорахунки влади, які можна розкласти на наслідки минулого, на недоліки виконавців, на прорахунки реформ. Тут багато складових. Але головне – це наше життя. Головне, щоб у цілому ми зберегли стабільність. У сім'ї завжди є проблеми. Назвіть таку сім'ю, в якій би не було проблем, чи державу... Важливо, щоб ми берегли те, що у нас є, щоб ми пам'ятали про відповідальність. Боронь Боже допустити, щоб було горе. Є стабільність, яку ми повинні берегти всі разом і нести разом відповідальність».

Олексій ХОМЕНКО

ОДИМ АБЗАЦОМ

ГЛАВА ДЕРЖАВИ ВІДВІДАВ ТУРЕЧЧИНУ З ОФІЦІЙНИМ ВІЗИТОМ

22 грудня Президент України Віктор Янукович здійснив офіційний візит до Турецької Республіки. Глава Української держави провів зустрічі з найвищим керівництвом Туреччини – Президентом Абдуллахом Гюлем і прем'єр-міністром Реджепом Тайїпом Ердоганом. Під головуванням Президента України та прем'єр-міністра Туреччини відбулося перше засідання Стратегічної ради високого рівня. За результатами візиту було підписано Спільну заяву, яка закріпила основні домовленості сторін щодо інтенсифікації співпраці на конкретних перспективних напрямках двосторонньої взаємодії. Також було підписано План дій щодо розвитку двосторонніх відносин між Україною та Турецькою Республікою на 2012–2013 роки, Міжурядова угода про умови взаємних поїздок громадян, Програма співробітництва в галузі культури на 2012–2014 роки.

«КОЖЕН ГРОМАДЯНИН МАЄ РОЗУМІТИ ОСОБИСТУ ВИГОДУ ВІД РЕФОРМ», ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР

У 2012 році найважливішим завданням для керівників галузей, в яких проводяться реформи, повинно стати донесення до громадян суті та результату цих реформ. На цьому наголосив прем'єр-міністр Микола Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України. За словами Миколи Азарова, на сьогодні понад 50 відсотків громадян не розуміють суті медичної та освітньої реформ, 65 відсотків нічого не знають про реформу трудових відносин та ЖКГ. «Це шокуючі цифри. Як люди можуть повірити в реформи, якщо вони не знають, що у підсумку буде з ними та їхніми дітьми? Тому у 2012 році першочерговою роботою для кожного з вас має стати роз'яснення суті реформ, покрокової послідовності змін і головне – кінцевого результату, який отримає громадянин від тієї чи іншої реформи. Ще раз підкреслюю: оцінка кожного з нас – це реальні, конкретні справи, які будуть схвалені суспільством», – заявив прем'єр-міністр.

УКРАЇНА ТА ЧЕХІЯ ІНТЕНСИФІКУЮТЬ ДВОСТОРОННЄ СПІВРОБІТНИЦТВО

Під час офіційного візиту прем'єр-міністра України Миколи Азарова до Чеської Республіки ухвалено низку документів про співробітництво між Україною та Чехією. Зокрема, підписано Угоду між Кабінетом Міністрів України та урядом Чеської Республіки про науково-технологічне співробітництво, а також Угоду про співробітництво в галузі освіти та науки на 2012–2015 роки між Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України і Міністерством освіти, молоді та спорту Чеської Республіки. Міністр культури України Михайло Кулиняк підписав Угоду між Міністерством культури України та Міністерством культури Чеської Республіки про співробітництво в галузі культури на 2012–2014 роки.

На крилах «Червоної руги»

У Львові урочисто відкрили пам'ятник видатному композитору й поету, непересічній постаті, яка вивела сучасну українську пісню на міжнародний рівень, Володимиру ІВАСЮКУ

Пам'ятник відкрили під невмирущу мелодію його «Червоної руги», яку співали всі присутні. Загалом, цього дня в місті звучали пісні Володимира Івасюка, який повернувся до Львова бронзовою постаттю і природно влився в людський гурт на переході з вулиці князя Романа на проспект Шевченка. Саме тут, на проспекті Шевченка, між будинками, наче йде він, як і при житті, дорогою від консерваторії, де навчався, до Львівської філармонії. Таким був задум авторів пам'ятника – скульптора Сергія Олешка та архітектора Михайла Ягольника.

Бронзовий пам'ятник, що на гранітному постаменті, має висоту 2,6 метра. Монумент встановлено на моновитій кам'яній брилі, а навколо нього з мозаїки та граніту викладено декоративну гітару. Ініціатором і меценатом пам'ятника є львівський музикант, лідер групи «Океан Ельзи» Святослав Вакарчук.

Ця ідея зародилася в нього ще п'ять років тому під час святкування 750-річчя Львова. Тоді ж, у 2006-му році, під патронатом мера Андрія Садового був створений оргкомітет зі спорудження пам'ятника. На звернення оргкомітету відгукнулися львівські митці – заступник голови Львівського відділення Спілки архітекторів України Михайло Ягольник та скульптор Сергій Олешко і розробили концепцію майбутнього пам'ятника митцеві. І ось ідея Славка Вакарчука втілена в життя!

«Володимир Івасюк – це та постать, яка заслуговує на пам'ятник не тільки у Львові, а й у кожному

Він знову серед нас. У бронзі

місті, – сказав лідер «Океану Ельзи» під час свого виступу на церемонії відкриття. – Він був першим українським композитором, хто вивів сучасну українську пісню на міжнародний рівень. Як музикант я зростав на його піснях, це місто мене виховало, тут став тим, ким є, і тому хотів зробити для Львова подарунок. Місто виділило кошти на благоустрій території, а я профінансував установа пам'ятника».

«Це є прецедент у новітній історії України, коли популярний співак ставить пам'ятник непересічному музиканту, великому українцеві Володимиру Івасюку. Цей факт вражаючий», – сказала під час відкриття Галина Івасюк, сестра композитора, яка нині проживає у Львові. Вона щиро від родини, і від усіх львів'ян подякувала Славкові. Мер Львова Андрій Садовий вручив Вакарчуку нагороду – Золотий герб Львова.

Теплу, задушевну промову виголосив під час відкриття пам'ятника отець Степан Кашук, священник храму Святої Трійці у Львові, який освятив новий монумент.

Під час короткого брифінгу після церемонії відкриття Славко Вакарчук сказав: «Пам'ятник європейський. Я не хотів, щоб він був монументальним,

а ось таким – живим. Хочу, щоб сюди приходили молоді люди, співали під гітару пісні, щоб це було місце для студентської молоді, осередок молодіжної культури».

А ось думки пересічних львів'ян:

«Ми тепер будемо пишатися тим, що в нашому місті є пам'ятник такій визначній постаті, як Володимир Івасюк», – каже молода львів'янка Юлія Пенцак. – Про відкриття почула по радіо і вирішила прийти. Пам'ятник мені подобається».

«То є композитор, патріот, великий українець, – каже інша львів'янка Ірина Сеньовська. – Уже маю онуків, правнуків. Як Бог дасть, дочекаюся праправнуків і привождитиму їх сюди, розповідатиму про Володимира Івасюка».

Думки щодо місця встановлення пам'ятника неоднозначні. Але ніхто не буде заперечувати, що встановлення пам'ятника – символу української пісні, легендарному композитору Володимиру Івасюку – визначна подія не тільки для Львова, а й для всієї України. Свідчення тому щира радість присутніх на відкритті пам'ятника і невмируща Івасюкова «Червона руга», що линула на святі і підхоплювала голосами всієї громади.

Надія ПАСТЕРНАК

Фото авторки та Йосипа МАРУХНЯКА

Мер Львова Андрій Садовий. Перші враження

Галина, сестра Володимира Івасюка, подякувала від імені родини усім причетним до створення пам'ятника

Ідея Славка Вакарчука втілена в життя! Володимир Івасюк в колі шанувальників

Духовна Україна Василя Забашти

Минуло кілька років відтоді, коли громадськість мала нагоду щиро вітати народного художника України, професора живопису Василя Забашту з 90-літтям від дня народження на ювілейній виставці творів «Пам'ятай, що живеш» у Національному художньому музеї України

Сьогодні з творчістю поважного митця й педагога, керівника майстерні пейзажного живопису можна ознайомитись у виставкових залах академії, де розгорнута експозиція живописних полотен майстра та його учнів з нагоди 60-річчя педагогічної діяльності в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури.

У художніх творах яскраво визначена вірність національній реалістичній школі, висока культура художнього мислення й патріотична громадянська позиція автора («Прометей духу», 1991–2008; «Пора» (Козак Мамай), 2011; «Заповіт», 2008; «Пам'ятай, що живеш», 2003; «Увертюра» (М. Лисенко і П. Чайковський), 2003; «З походу не вертаються сини» (Мати), 1987; «Моє вікно в зимовий світ», 2010; «Доля хати, що скраю», 2010–2011; «Портрет Галі», 2011; «Літній день у Дешках», 1976; «Грозові хмари», 2003; «Дерева на пагорбі», 2001; «Пісня старої верби», 2007; «На осонні», 2010). Творчість митця змістовно глибока, з філософським підтекстом та символікою, блискучий зразок образно-композиційної досконалості й колористичного ладу, де колір стає основним виражальним засобом образотворення. За словами митця, «в малярстві має домінувати колір».

Василь Забашта з 1952-го розпочав педагогічну діяльність у Київському державному художньому інституті, останні 15 років очолює майстерню пейзажного живопису академії. За багаторічну працю педагог виховав плеяду митців. «Якщо Бог дав бути художником-учителем – допомагай розвивати талант творчої особистості, не заважай, не насаджуй своїх ідеалів, навчай умінню творити й бачити красу навіть там, де її більшість не бачить».

Представлені в експозиції твори учнів Василя Забашти (М. Гончаренко «Вечір», 2008; М. Деяк «Повінь у Карпатах», 2009; Цао Гуной «Академія навесні», 2009; Цуй Чунхуа «Весна в Карпатах», 2008 тощо) переконливо доводять вірність засадничих завдань майстерні, здатність творити в широкому діапазоні – від тематичної картини до пейзажу, натюрморту.

Призначення митця і людини на землі Василь Забашта вбачає у «плеканні правдивих цінностей свого роду й рідної землі, усвідомленні, що ти пагінець роду, який дав тобі життя, і що ти відповідальний за його гідне продовження».

На велелюдному відкритті виставки ректор академії, професор А. Чебикін у вітальному слові високо оцінив творчий доробок й результати багаторічної педагогічної праці Василя Забашти, а також вручив Подяку Кабінету Міністрів України.

Колеги, педагоги, представники громадських організацій, музеїв, учні та студенти щиро вітали професора Василя Забашту зі святом відкриття виставки.

Наводимо короткий зміст деяких виступів.

Василь Гурін, професор. Я мав двоє вчителів з фаху – Миколу Писанка і Василя Забашту. Дякую справжньому вчителю професору Василю Забашті, який навчив мене розумінню живопису, його

Василь Забашта

гармонії, кольорової стихії, дякую за щастя спілкування з учителем, за його енергію й оптимізм.

Деякі мистецтвознавці називають професора Сезанном України. Вважаю, він більше явище, ніж Сезанн. Василь Забашта – це символ нашої академії.

Хай живе і після нас!

Віра Барінова-Кулеба, професор. Мистецтво Василя Забашти вічне, бо воно є мистецтвом душі. Колір – це душа художника і поета. Василь Забашта пережив голодомор, війни й повоєнні літа. Жив, щоб все, що дали мати і земля, віддати людям. Василь Забашта на весь світ залишиться у мистецтві, це великий герой, художник без часу – він вічний.

Микола Сторожко, професор. Особистість є на землі. Тіціан, Крамської, Репін, Шагал творили до кінця життя. Чому вони тримали пензель до останньої миті? Суть в тому, що вони віддавали себе державі, родині, культурі, Богу і були в благодаті.

Кожний на землі має ознаку – долю. Її можна проспати, а можна, прислуховуючись до себе, відчути

Призначення митця і людини на землі Василь Забашта вбачає у «плеканні правдивих цінностей свого роду й рідної землі...»

своє єство, віддати себе іншим, мистецтву. І це тримає особистостей. Видатний художник Василь Забашта віддавав своє мистецтво і душу людям. А колір його полотен – це енергія, що має позачасовий дух. І дай Боже цьому Духу багато Літ!

Василь Перевальський, професор. Василь Забашта був громадським діячем. Разом із І. Гончаром, І.-В. Задорожним та іншими, представляючи Товариство охорони пам'яток історії та культури, відстояв від забудови лівий берег Дніпра навпроти Канева; він належав до шістдесятників, товаришував із Г. Ткаченком, що започаткував кобзарську школу, та Г. Колядою, який довів, що друкарство в Україні існувало до І. Федорова. Завжди активно втручався у життя, реагував на події сьогодення. На полотні «Пора», що експонується на виставці, Мамай гострить шаблю, готуючись до бою за волю народу України.

У житті художник завжди дотримувався принципу: «Раз добром зігрите серце вік не охолоне». Василь Забашта є старійшиною академії, а за творчістю наймолодший. Живіть довго, а ми будемо з Вами!

Ігор Мельничук, доцент. Вклоняюсь Вам, великий Вчителю, за подвижницьку працю, за творчий напрямок, започаткований ще в 1917 році, за стиль і колір.

Майстерня пейзажного живопису академії, яку Ви очолюєте, – велике мистецьке явище. Художній рівень дипломних робіт студентів завжди високий, і це є результатом Вашого педагогічного досвіду й духовного наповнення.

Пролунали також слова вдячності й шани представника громадськості Богуслава, де Василь Забашта є почесним громадянином; Петра Гончара й

Тетяни Марченко, директора й заступника директора Музею Івана Гончара; Валерія Франчука, лауреата Шевченківської премії, який розповів про доленосну зустріч із В. Забаштою, що визначила його подальший шлях у мистецтві; Тараса Гончаренка, доцента, вдячного учня свого Вчителя. Проректор академії, професор Леонід Прибєга відзначив високу духовність творчості професора академії Василя Забашти, українськість і патріотизм художника й педагога, який віддає всю енергію і знання студентам.

На завершення урочистого відкриття виставки виступив професор Василь Забашта:

– Переглядаючи програму діяльності майстерні, ми ввели нове положення – «звіт перед громадськістю студентів і викладачів». Ця виставка започаткувала виконання цього рішення. Вважаю першочерговим завданням майстерні – створювати у пейзажних картинах прекрасний образ матері України всіх регіонів – Полтавщини, Херсонщини, Карпат... Бажаю всім у цьому успіху.

Згадаймо твір Тараса Шевченка «Катерина». Створив образ України, сумний образ, але насправді шедевр.

А ми дивимось, спостерігаємо, що діється сьогодні і нічого не робимо. Чи ми байдужі? У моєму творі «Пора» козак Мамай змінив бандуру на зброю. Треба захищати свободу і створювати такі полотна, як Делакруа «Свобода на барикадах». Художник має бути разом із народом. Полонез Шопена звучав, коли польський народ виборював свободу. Пастернак зазначав: «Твори Шопена вчать історії, а не гри на піаніно». Микола Гоголь писав про те, яким має бути творець: «Письменник, якщо лише ти наділений творчою силою створювати власні образи, виховайся перше як людина і громадянин землі своєї, а потім вже берися за перо! Інакше вийде невлад».

«Я вдячний організаторам цієї виставки, моїй родині – дружині Людмилі, дітям – Галіні і Ростиславу, онукам – Василеві, Ждану, Радиму і Яр-Юрію, правнукам – Богданкові та Яринці. А також академії, що дала можливість реалізувати свої сили й досвід та звітувати перед громадськістю за свою працю».

Таким є Маєстро і Вчитель Василь Забашта – з патріотичною щедрою душею і високою відповідальністю.

Ніна САЕНКО,
заслужений діяч мистецтва України

НОВИНИ

ЄДИНИЙ КОНЦЕРТ
ЕННІО МОРРІКОНЕ У КИЄВІ

У столичному Палаці «Україна» відбувся виступ одного з найвідоміших композиторів світу Енніо Морріконе. Видовищне дійство під назвою «Музика з фільмів» пройшло зі зведеними хором і великим симфонічним оркестром із залученням музикантів різних київських колективів.

Усі чекали на нього – Великого Морріконе! Квапливою ходою Енніо перетнув сцену і, змахнувши диригентською паличкою, розпочав концерт. Під музику митця дуже добре мріяти, думати і, звичайно ж, згадувати. Про все! Про перші почуття, невдачі й перемоги, дитинство, любов... «Лоліта» (1962 р.), «За жменю доларів» (1964 р.), «Хороший, поганий, злий» (1966 р.), «Якось на Дикому Заході» (1968 р.), «Одного разу в Америці» (1984 р.), «Спрут» (1984 р.), «Місія» (1986 р.), «Легенда про піаніста» (1998 р.) і, звичайно ж, «Професіонал» – цими неперевершеними музичними композиціями Морріконе впродовж двох годин спілкувався з шанувальниками, які тричі викликали його «на біс».

Яна ЛЕВИЦЬКА

РІЗДВЯНИЙ WEEKEND

Напередодні новорічних свят Національний портал академічної музики Music-Review Ukraine і Фонд сприяння розвитку мистецтва подарує шанувальникам класичної музики яскравий Різдвяний концерт.

У програмі поряд із різдвяними мелодіями звучатимуть твори композиторів-ювілярів 2011 року – Ференца Ліста, Сергія Прокоф'єва, Астора П'яццолли, а також відомі класичні шедеври.

У святковій імпрезі візьмуть участь заслужені артисти України піаністи Юрій Кот, Євген Ржанов, Геннадій Дем'янчук, заслужений діяч мистецтва України композитор Сергій Бедусенко, лауреати міжнародних конкурсів піаністи Дмитро Таванець і Олександра Зайцева, Дмитро Демидов (скрипка), Олександр Пірієв (віолончель), бандуристи Катерина Коврик, Євгенія Згуровська, Катерина і Одарка Руголь, струнний квартет «New Kiev Quartet» та інші музиканти.

Спеціальний гість вечора – переможець престижного вокального конкурсу «Нові голоси» (м. Гютерсло, Німеччина), учениця славетної Євгенії Мірошніченко, співачка Ольга Безсмертна (сопрано).

Концерт традиційно відбудеться у самому серці Подолу, в затишній залі галереї Фонду сприяння розвитку мистецтва (вул. Фролівсько, 1/6) 24 грудня о 18 годині.

Music-Review Ukraine

Дарунок від юних

Відкритий міський конкурс юних піаністів імені Володимира Пухальського в Києві пройшов усьоме. Від 1999-го – року заснування – незмінними його організаторами залишаються Головне управління культури виконавчого органу Київської міської ради та колективи дитячих музичних шкіл і шкіл мистецтва столиці

Утретє поспіль очолює журі заслужений діяч мистецтва України, кандидат мистецтвознавства, професор Київського інституту музики імені Рейнгольда Глієра Сергій Волков. До складу журі цьогогоріч увійшли заслужений працівник культури України Рита Донська, викладач-методист Київської середньої спеціалізованої школи-інтернату імені Миколи Лисенка Ніна Найдич, заслужений діяч мистецтва, викладач дитячої школи мистецтва імені Стефана Турчака Маргарита Пахомова, доцент Київського університету імені Бориса Грінченка, лауреат республіканського конкурсу піаністів Валерій Тітович.

Постать Володимира Пухальського для Києва і України – непересічна. Ім'я цього громадського діяча, викладача, композитора і блискучого піаніста, який протягом майже сорока років (з 1874 до 1913-го) був директором першого в Україні професійного музичного навчального закладу – Київського музичного училища, довгий час замовчувався радянською владою. Хоча саме він став засновником не тільки професійної фортепіанної школи, а й музичної освіти в Україні. Зокрема, завдяки його діяльності й наполегливих клопотань було відкрито Київську консерваторію – вищий музичний навчальний заклад, який пізніше отримав ім'я російського композитора Петра Чайковського (тепер – Національна музична академія України).

Сьомий конкурс, що проходив упродовж 2–14 грудня на базі початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів Солом'янського району міста Києва, виявився своєрідним музичним дарунком Володимирові Пухальському. Його творчим кредо була відданість мистецтву, збагачення і вдосконалення через виховання молодих талантів, спадкоємців традицій київської фортепіанної школи. Ці ж пріоритети, за словами голови журі конкурсу Сергія Волкова, головували в роботі арбітрів. Адже місією Відкритого міського конкурсу юних піаністів є підтримка і розвиток молодих обдаровань, пропагування творчості композиторів-класиків, а також відкриття нових імен на олімпі українського мистецтва.

Бажання взяти участь у Сьомому конкурсі виявили 82 учні із 32-х київських музичних шкіл. У двох турах учасники молодшої, середньої і старшої вікових груп мали виконати твори Йоганна Себастьяна Баха (поліфонія), Муціо Клементі, Фрідріха Кулау, Йозефа Гайдна, Вольфганга Амадея Моцарта, Людвіга ван Бетховена (класична соната), інструктивні етюди, п'єси українських композиторів, композиторів-романтиків і

Володарка Гран-прі Марія-Луїза Плешакова

Сергія Прокоф'єва. Вимоги базуються на програмах дитячих музичних шкіл і шкіл мистецтва системи Міністерства культури України, яких рідко дотримуються дитячі конкурси.

За дванадцять років існування турніру до сучасного українського культурного простору увійшли нові імена юних піаністів, які стали відомими музикантами. Зокрема, Костянтин Товстуха (нині студент IV курсу Московської державної консерваторії імені Петра Чайковського) – лауреат понад десяти міжнародних конкурсів, Антоній Баришевський (студент V курсу Національної музичної академії України імені Петра Чайковського) – лауреат понад п'ятнадцяти міжнародних конкурсів, у тому числі й другої премії Міжнародного конкурсу піаністів імені Ферруччо Бузоні, студенти фортепіанного факультету НМАУ імені Петра Чайковського Віктор Красовський, Марія Калугіна, Антон Гришанин, Наталя Соломко, а також вихованці композиторського факультету цього закладу Майя Петрова і Олексій Шмурак.

Члени журі відзначили досить високий рівень підготовки і талановитість учасників. Володарем Гран-прі стала першокласниця ДМШ № 3 імені Віктора Косенка Марія-Луїза Плешакова, яка вже має звання лауреата Дев'ятого міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця (2011 р.). Лауреатами першої премії в наймолодшій групі журі визначило Софію Дубій – ученицю ДМШ № 1 імені Якова Степового й Анну Костик – ученицю ДШМ № 5. У середній групі звання лауреата першої премії виборов учень ДМШ № 20 Дмитро Кравець, у старшій групі – учениця ДМШ № 7

імені Ігоря Шамо Нго Май Фіонг. Ще дванадцять учнів музичних шкіл стали лауреатами другої і третьої премій.

Займатися мистецтвом – це велика праця, а вчитися грати на фортепіано (як і на будь-якому іншому інструменті) – це можливість бути причетним до духовної мистецької еліти. Дехто з батьків вважає, що діти, відвідуючи крім загальноосвітньої школи додаткові навчальні заклади, втрачають безтурботне дитинство. На моє переконання, заняття музикою якраз і є символом дитинства. Це не безцільне проведення часу, приміром, за комп'ютером, а шлях духовного розвитку. І те, що фортепіано не втрачає популярності в нашому суспільстві, дає підстави сподіватися, що з нашою національною культурою не так уже все й погано.

Члени журі, оцінюючи виконавську майстерність конкурсантів і роботу викладачів шкіл, відзначили, що музична освіта в Україні, попри економічні негаразди, еволюціонує й збагачується новими талантами. Але є й певні негативні тенденції. Ми практично не чуємо в програмах засобів масової комунікації високодуховних творів музичної класики. Виняток – хіба-що французький телеканал Mezzo. Український ефір заповнили популярні шоу, низькопробні зразки поп-культури, що фактично руйнують духовний світ людини.

Одноставною була думка фахівців про те, що виступи юних конкурсантів продемонстрували загальне підвищення технічної бази виконавців при одночасному збідненні їхньої художньої фантазії. Вихід із такої ситуації вони вбачають у підвищенні рівня педагогічної культури викладачів за допомогою курсів підвищення кваліфікації, що існували під егідою Міністерства України ще за часів Радянського Союзу.

Незважаючи на певні проблемні питання дитячої музичної освіти, які виявив Сьомий відкритий міський конкурс юних піаністів імені Володимира Пухальського, це мистецьке змагання гідно виконує свою місію, повертаючи суспільство до високих духовних цінностей, надаючи дітям можливість втілювати у життя їхні заповітні мрії. Конкурс дотримується настанов Володимира Пухальського, виводячи на професійний мистецький шлях молодь, яка в майбутньому відстоюватиме джерельну чистоту української культури.

Ольга ГУРКОВА

Члени журі конкурсу

Зірковий тріумф «Кияночки»

«Краса. Натхнення. Визнання». Гала-концертом під такою назвою на сцені Національної опери артисти балету нещодавно відзначили 25-річчя створення Культурного центру «Кияночка»

Присутнім поталанило побачити зірок балету – вихованців і випускників «Кияночки» з різних країн. Поряд зі всесвітньо відомими артистами з України, Росії, Австрії, Індії та Японії виступали маленькі танцюристи, які ще тільки оволодівають мистецтвом хореографії.

У гала-концерті взяли участь представники закладів, які об'єднують артисти театру «Молодий балет Києва», студенти Київського хореографічного коледжу, учні хореографічної гімназії та маленькі зірочки вечірнього відділення. Глядачі по достоїнству оцінили чотири прем'єри, побачили фрагменти з балетів «Лускунчик», «Лебедине озеро», «Дон Кіхот», «Полум'я Парижа» й «Пахіта». Численну публіку вразили виступи театру «Сузір'я Аніко» та індійський танець Олени Лакшмі (Шатохіної).

Творча майстерня заслужених працівників культури України Галини та Дмитра Кайгородових Культурний центр «Кияночка» відома не лише в Україні. Серед їхніх учнів – солісти провідних театрів світу та лауреати міжнародних конкурсів. Отож не дивно, що з нагоди ювілею надійшло чимало вітань, зокрема від радника Президента України Анатолія Кінаха, який багато років опікується «Кияночкою», а також голови Київської міськдержадміністрації Олександра Попова.

Виступи більше 150-ти дітей – юних зірок балету просто розчулили аудиторію. Артистично виконавши номер «3 Днем народження» в костюмах

Хореографічна композиція «Маленька країна»

жовтеньких ляльок-«неваляшок», малеча відразу завоювала зал.

Захоплення викликала Наталя Домрачова у фрагментах із балетів «Пахіта» й «Дон Кіхот». Вона вісім років була солісткою Національної опери України, а нині працює в Пермському академічному театрі опери і балету імені Петра Чайковського.

Педагоги були задоволені виступами й інших колишніх учениць: двох солісток – Національної опери України Марини Степанченко і Національного театру міста Зальцбурга (Австрія) Ганни Янчук.

Шквал овацій здійняли номер «Моряки» (постановка Павла Вірського) у виконанні чоловічого складу хореографічного коледжу, а також гран-па з балету «Пахіта» (хореографія Маріуса Петіпа), що було майстерно відтворено дуєтом Наталі Домрачової і Віктора Іщука – прем'єра Національної опери України.

«Діти змалку готуються бути артистами, а не просто танцівниками.

Випускники не бояться сцени, відчують себе впевнено», – поділився набутим у «Кияночці» досвідом Віктор Іщук.

Близько десяти років співпрацює з колективом головний балетмейстер Національного театру оперети Вадим Прокопенко. Він поставив для «Кияночки» великий одноактний балет, прем'єра якого відбулася ще 2008 року. А на концерті було презентовано його постановку

«Вигнання» на музику Адріано Челентано. «Кияночка» – це один із найпрогресивніших професійних цехів підготовки дітей у місті, а можливо й у всій країні, відзначив хореограф. – У 17–18 років її вихованці – це вже готові артисти».

Чудово, коли є гніздечко, де виростають крила у майбутніх зірок балету.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

«Танець басків» із балету «Полум'я Парижа»

Фрагмент із балету «Лебедине озеро»

Композиція «3 Днем народження»

Фрагмент із балету «Лускунчик»

Рід козацький величавий

Книжку під такою назвою її автор-упорядник відомий співак, кобзар-лірник Василь Нечепу презентував у Чернігові

Творчий вечір майстра відбувся на сцені Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка. Народний артист України, лауреат Шевченківської премії постав у неперевершеному образі кобзаря-лірника, співав також у супроводі музичних колективів, з якими співпрацює.

У концерті взяли участь зведений симфонічний оркестр у складі: оркестрів Чернігівського музичного училища імені Левка Ревуцького та військово-музичного центру Сухопутних військ Збройних сил України; капела бандуристів імені Остапа Вересая обласного філармонічного центру фестивалів та концертних програм; зведена хорова капела у складі хорів Військово-музичного центру та Чернігівського музичного училища тощо.

Зала була заповнена вщент, що красномовно свідчило про зацікавленість людей, а кількість артистів (близько 300) про повагу до колеги. Василь Нечепу отримав вітання від голови Чернігівської облдержадміністрації Володимира Хоменка, яке передав начальник головного Управління культури, туризму і охорони культурної спадщини Чернігівської облдержадміністрації Сергій Мойсієнко, мера Славутича Володимира Удовиченка, керівників міста Носівки та інших гостей. Виступаючи повідали про Нечепу – артиста і громадського діяча, який опікується спадщиною.

Герой вечора – народний кобзар та почесний громадянин Славутича, бо на початку 90-х років у російськомовному місті, яке будували ентузіасты з усього Союзу, співав і грав на бандурі по садочках і школах. А земляки артиста повідомили, що цього горіч він став почесним громадянином рідного міста Носівки і нагороджений почесною грамотою.

У виступах, концертних номерах незримо була присутня книга «Рід козацький величавий».

Познайомившись із виданням безпосередньо, згадуєш номери концерту, які здаються живими ілюстраціями її тематики та героїв.

Солідне за обсягом видання з 560 сторінок із 361 світлинкою – з трьох частин. У першій – «Були і ми козаками» – спогади автора про дитячі роки в козацькому місті Носівка Чернігівської області та про дідів роду Нечепу. На

Василь Нечепу

прикладі живих картинок з історії роду читач дістає уявлення про історію краю. Як з'ясується, першим музичним інструментом Василя була колгоспна рахівниця, а його дідом Климом, косарем, уся Носівка пишалася, адже за ним, аби встигати снопи в'язати, замість однієї жінки ходило аж три. З любов'ю автор розповідає про матір Олександру Миколаївну, працюючу жінку з роду Шевченків: «Обшивала пів-Носівки. Я маму дуже жалів і часто вишивав біля неї».

Почуття до неї вкладає артист у виконання пісні «Я до тебе, матусю, у пісні їду» (музика Платона Майбороди, слова Тетяни Мезенцевої.) Партію фортепіано виконує концертмейстер Елеонора Акчуріна. Коли Нечепу, тримаючи руку на серці, проникливо просить: «Обігрій сивини ще непрошений сніг, мамо», а на екрані показують відео з батьками артиста, – на очі навертається сльоза.

Ще 13 тисяч років до Різдва Христового в Мізині на Чернігівщині грали на орнаментованих інструментах із кісток мамонта, – дізнаємося ми на вечорі, і чуємо дивовижний звук виробів доісторичних майстрів. А про використання і роль цих інструментів уже дізнаємося зі статті «Про джерела українського музичного мистецтва», що у презентованій книзі.

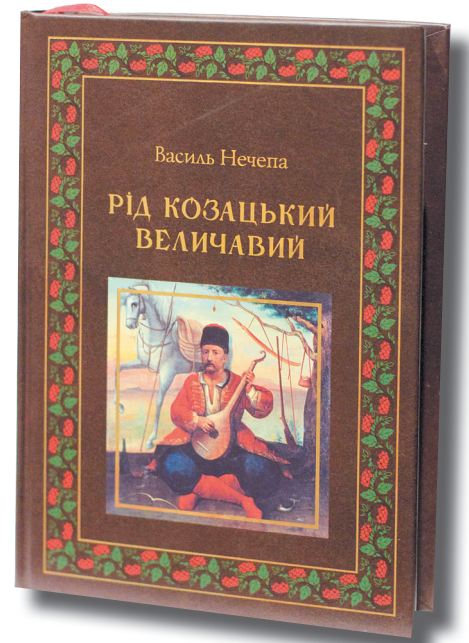
Чуємо від нашого героя і докладніше читаємо у виданні розповіді про вчителів Василя Нечепу – видатного хормейстера Чернігівщини заслуженого артиста України Леоніда Пашина, якому цього горіч у Чернігові відкрито меморіальну дошку (автор Михайло Белень) і де Нечепу виступив меценатом, творця сучасної бандури Олександра Корнієвського та українського кобзаря Терентія Пархоменка. Дізнаємося, що 1906 року Корнієвський узявся створювати новий музичний інструмент на основі старосвітської чернігівської кобзи, що призвело до появи хроматичної концертної бандури, і за цей внесок у розвиток народного мистецтва отримав «особливу відзнаку» – 24 роки таборів. «Я зроблю таку музику, що будуть і Бетховена, і Баха грати», – казав Корнієвський.

Просто на сцені, а в книжці – на фото – бачимо вироби з колекції приватного музею Василя Нечепу – бандуру роботи Корнієвського, сталеву кобзу із зображеною на ній картою України з дамаської сталі та інші інструменти.

Кобзар виконує думу з голосу Терентія Пархоменка зі словами «Ой Морозе-Морозеньку», про одного з козацьких полковників часів Гетьмана Богдана, ноти й слова якої знаходимо в книзі.

Побачили ми Нечепу і з лірою в руках. Виконавши «Кант про Георгія», про який також розповідається у книзі, він запропонував пісню відомого композитора Анатолія Пашкевича, написану для ліри.

Але повернімося до книги. В першій її частині знаходимо старовинний «Самонавчатель до гри на кобзі або бандурі» кобзаря Миколи Домонтовича, поради молодому лірнику, а також монографи та концертні програми. Читаємо розповіді про мандри до Америки, де автор виконував думи кобзарів для тамтешніх українців та спогади про інші важливі події його концертного життя.

У другій частині видання – «Діди наші славні» – цікаві оповідки про 36 видатних постатей – композиторів, кобзарів, лірників, майстрів музичних інструментів, поетів, художників, скульпторів тощо. Серед них – композитори Олександр Білаш та Анатолій Пашкевич, народний музикант Антон Верьовка та творець народного хору Григорій Верьовка, поети Платон Воронько, Олекса Довгий, поет-пісняр Микола Негода, фольклорист і етнограф Олексій Дей та інші знані люди.

«Це глибинне коріння, древо наше з високим гіллям», – поетично характеризує цих «дідів славних» Василь Нечепу. Про них він уже розповідав у радіопрограмі «Шануймося, друзі!», що свого часу вела заслужений журналіст України Олеся Білаш, яка переконана: «Це видання – одне з унікальних, адже збірок про українських кобзарів практично немає».

Ми з Василем Нечепу зробили цикл передач, де він розповідав про кобзарство, супроводжуючи кожен розповідь пісню. Зі спогадів старшого покоління кобзар стільки записів зробив – і старовинні народні пісні, і романси, і думи!»

Героїв розповідей-притч ми побачили того вечора на екрані. Василь Нечепу похвалився: має унікальний запис, де закарбовано, як грали колись на кобзі харківського строю, адже він сам грав на чернігівській, як представник цієї старосвітської кобзарської школи. «Поставте Гомера нашого, Георгія Ткаченка!» – просить артист і ми дивимося відео. А з книги дізнаємося про Ткаченка більше.

Показали на екрані й сюжет, в якому Олександр Білаш, який називав Василя Нечепу своїм синочком, працює з ним над пісню. У книзі ж, у свою чергу, розповідається, як сподобалася Зіні Ботте з Австралії пісня «На Чорнобилі журавлі летіли», почуту там в 1989 році, і Нечепу запросили виступити за кордоном. «У перші роки третього тисячоліття пісня Олександра Білаша стала народною в європейських державах. Про це з гордістю повідомляє Дмитро Павличко» – читаємо в книзі.

А от третя частина видання – це «Вісті від пращів», архівні свідчення про рід автора. «Мій онук – це 36 коліно від Рюрика», – стверджує Василь Нечепу.

Як зауважує у післяслові Сергій Плачинда, «книга Нечепу може стати добрим навчальним посібником для вчителів українознавства, історії, літератури». Також зацікавить шанувальників етнографії та народного мистецтва.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ШКОДИ

Василь Нечепу та капела бандуристів

Піснями яворовими

Упродовж сорока п'яти років несе у своїй творчості справжній дух України вокальний квартет «Явір». Сьогодні це – народні артисти України, лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка незмінні Володимир Дідух (баритон) та Валентин Реус (бас). У найскрутніші для національної культури часи до «Явора» прийшли Юрій Бадун (перший тенор) та Євген Бельський (другий тенор). Пісні у виконанні квартету «Явір», облетіли світ. Виконавців, мов літер у слові, – завжди четверо, хоч і уп'яте вже оновився склад. Вони міцні й незламні, мов той явір над водою.

Мій співрозмовник – Володимир ДІДУХ

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ...

– Ось це диск «Чуєш, брате мій», – бережно кладе на стіл Володимир Дідух. Тут увесь перший склад. На сьогодні – це вже реліквія, найдорожче. А як усе починалося...

...Володимир Дідух народився в селі Іванківці, що неподалік Хмельницького. В родині співали всі. Особливо спів цінувала мама Наталія Мусіївна. Саме від неї Володимир уподобав багато пісень. Його голос спершу облетів Хмельниччину, коли разом із батьками, сіяв, орав, збирав. Від батька Євгена Трохимовича, навчився водити трактор, комбайн, любити рідну землю. Після школи чотири роки навчався у Хмельницькому музичному училищі в неймовірно талановитого педагога Софії Михайлівни Бут. Три роки успішно пролетіли у прославленій київській капелі бандуристів.

Валентин Реус на той час поїхав до Мінська, там зустрів Євгена Ігнатова. Євген уважно підбирав людей для майбутнього колективу, придивлявся, з ким би міг працювати.

...Йшов 1966 рік. Літню відпустку Володимир зібрався провести на рідній Хмельниччині. А Євген Ігнатов з Миколою Гуменюком навздогін йому кажуть: «Тримайся, ми приїдемо порибалити на твій Буг».

Через кілька днів, коли мали приїхати хлопці, серед ночі почалася велика гроза. Володимир пішов назустріч гостям. Та ба, в дорозі розминулися. Він лише побачив сліди на чорноземі... Вдома застав картину: мама поналивала в тази дощової води, і хлопці відмивалися з дороги. Сходили на рибалку, насмажили риби. Переночувавши на запашному сіні на горищі, вранці гості серйозно заявили: «Ми, власне, не рибу приїхали ловити. Ми за Володею приїхали, аби його до нашого гурту забрати». Мама все те уважно вислухала й запропонувала хлопцям заспівати. Наталія Мусіївна не лише гарно співала, а й дуже розумною та мудрою жінкою була. До неї навіть за порадами приходили. Після короткої паузи вона мовила: «Ой гарно як!» Щоправда, співали лише втроях, Валентина Реуса не було. «А що ти,

сину, роби́теш, як вчини́ш? Тебе ж на квартоблік у капелі бандуристів поставили. Та й Аня ще вчиться» (Володимир Дідух уже мав дружину Аню й дочечку Аллу). Дякуючи Всевишньому й прагненню йти до мети – усе владналося. Викликали з Мінська Валентина Реуса. Репетиції проводили на Русанівці у вербових зарослях: приміщення не було. Підготували з десяток пісень і пішли до директора філармонії Віктора Гонтаря, зятя Микити Хрущова. Віктор Петрович уважно послушав, йому сподобався спів і він дав добро. А вже через три роки всі отримали звання заслужених артистів! У ті часи їм ще довго навздогін кричали: «Із сиром пироги пішли!» Ось так 8 серпня 1966 року народився чоловічий вокальний квартет «Явір» у складі: Володимир Дідух (баритон), Валентин Реус (бас), Євген Ігнатов (перший тенор), Микола Гуменюк (другий тенор).

І ПОЛЕТІЛИ СІРІ ЖУРАВЛИКИ...

Із Володимиром Дідухом ми сидимо в затишній залі Національної спілки письменників. Розмовляємо, гортаємо товстезні альбоми з фотографіями, вирізками з газет. Мій погляд зупиняється на листівочці, де рідним, материнським почерком виписано: «Дорогі сини! Сірі журавлики! Від щирого серця – багато вам радості у житті, ясного сонця і чистого неба, миру на землі – назавжди!» Ця листівочка прилетіла з далекого села Іванківці навесні 1976 року на адресу: Київ, Укрконцерт, квартету «Явір».

...Коли звучать голоси квартету «Явір», здається всі явори своїми кронами перешіптуються й зізнаються у вірності й незрадливій синівській любові до пісні

Що може більше надихати на творчість? Ці материнські побажання наздоганяли співучий «Явір» і на берегах Тихого океану, і на східній трасі БАМу в далекому містечку Ургал... Чотирма голосами полинула пісня на чотири сторони світу!

І злітали піснями «журавлики» високо в горах Афганістану... 1982-го року квартет у складі першої групи артистів з України працював у семи провінціях, давали по три-чотири концерти на добу. Всі четверо стали учасниками бойових дій. Долітали яворові пісні і в радості, а пізніше і в горі до працівників Чорнобильської атомної станції... 25 травня 1986 року «Явір» виступав на сцені Чорнобильського будинку культури, де всі сиділи у спецодязі та щільних пов'язках на обличчях, а хлопці співали вживу, після чого Володимир Дідух та Валентин Реус і донині видихують те молодечтво. Крім того, квартет дав 85(!) концертів для ліквідаторів у 30-кілометровій зоні.

– А це наш передостанній склад із Олесем Харченком та Євгеном Пруткиним, – продовжує розповідь Володимир Євгенович і подає диск з піснями: «Чом, чом, земле моя», «Смерека», «Явір і яворина»... Усього чотирнадцять пісень. А в репертуарі за всі роки близько двохсот! Моя улюблена пісня про Кармалюка «За Сибіром сонце сходить»...

Володимир Євгенович дістає фото. Їхній квартет на фоні пам'ятника Устиму Кармелюку в Летичеві, що на Хмельниччині. Чорно-біле фото ретельно замальоване кольорами, аби якомога довше продовжити пам'ять. Цікавлюся: «Чому у вас написано Кармалюку, коли потрібно Кармелюку?» Відповідь доволі проста.

– Історія така, – продовжує розповідь Володимир Дідух. – У нас на Хмельниччині кажуть Кармалюк, а у Старицького Кармелюк. Якось Борис Романович Гмиря телефонує до Максима Рильського й запитує: оце платівку пишу, то як мені співати «Кармалюк» чи «Кармелюк»? У відповідь почув, якщо це на Поділлі, то, звісно ж Кармалюк! Відтоді я так і співаю.

ТЕЧЕ ПІСНЯ З УСТ «ЯВОРА» – НЕ ПЕРЕСИХАЄ...

Свого часу члена редколегії журналу «Соціалістична культура» (нині «Українська культура») Олександра Білаша попросили розповісти на сторінках

Володимир Дідух

видання про квартет «Явір». Спершу він зізнався, що зрадив, а потім розгубився. Бо ж про квартет так багато сказано. А втім читаємо: «Я не можу ображатися на долю своїх пісень. Їх чудово виконують такі відомі співаки, як Дмитро Гнатюк, Микола Кондратюк, Діана Петриненко, Анатолій Мокренко, Лариса Остапенко... А деякі твори – «Два кольори», «Долиною туман тече» і особливо «Явір і яворина» – пісню на слова видатного нашого поета Дмитра Павличка, яку я присвятив «Яворові», цей квартет виконує неперевершено».

Я, власне, нещодавно слухала «Явір» у Національній опері під час форуму українців. Зала справді не відпускала зі сцени виконавців. Згодом вони виступали в Чернігові. Треба зауважити й порадити, що зали переповнює молодь. А це говорить про те, що справжнє мистецтво нікого не залишає байдужим. Як не залишає приміром президента корпорації «Еталон» Володимира Бутка. Воістину чоловік любить українську пісню, підтримує квартет «Явір».

«Явір» справді не можна не любити. В усі часи цей колектив зустрічали оплесками.

– Нас дуже поважав Петро Шелест, – згадує Володимир Євгенович. – Він дуже любив українські пісні. Добре ставився до нас і Володимир Щербицький. На одному з урядових концертів у тодішньому Жовтневому палаці ми співали «Два кольори», і раптом він підвівся і вже стоячи дослухав пісню. Звичайно, за ним піднялася вся зала. До речі, цю пісню ми вперше виконали в Будинку актора на вечорі Олександра Білаша і Дмитра Павличка. Тоді Дмитро Васильович сказав, що відбулося нове народження пісні у виконанні квартету «Явір».

ВДИХНУВ ПОВІТРЯ – І ЖИВИ НА ПОВНІ ГРУДИ

Якось мама Володимира на запитання: святкувати чи ні день народження – відповіла: сину, коли ти народився, вдихнув повітря – живи на повні груди! Співай, святкуй, тішся на цій землі.

Відтоді – він співає, бо любить. Любить рідну землю, на якій народився, небо і зірки. Любить Україненьку з її глядачами й слухачами.

Любить свою дружину Аню, з якою в парі ось уже 50 літ! Цього року повинчалися. Вірна дружина – опора в житті і творчості. За факхом Анна хормейстер і співачка. Обоюмо донечку Аллу, зятя Михайла, онуку Аню, яка вже радеє дідусю своїми виступами на сцені. Сумує на відстані за сином Владиславом, невісткою Євгенією та онукою Валерією, які нині за кордоном.

Крім співу, Володимир Дідух грає на гармошці. Сьогодні мало хто грає на цьому інструменті. Професійно володіє губними гармоніками. Грає на сопілці, дрімбі, балалайці, хоча сам – професійний бандурист.

...Коли звучать голоси квартету «Явір», здається всі явори своїми кронами перешіптуються й зізнаються у вірності й незрадливій синівській любові до пісні.

Квартет «Явір»

У паперовому човнику кохання

Напередодні зимових свят не лише малеча, а й їхні батьки мріють хоч на мить поринути в казку, побачити диво. Одним із таких захопливих новорічних сюрпризів є прем'єра мюзиклу «Попелюшка» на сцені Національного драматичного театру імені Івана Франка, автором музики та лібрето до якого виступила молода композиторка, драматична актриса, естрадна співачка Вікторія ВАСАЛАТІЙ

Основою мюзиклу «Попелюшка» слугував чудовий кіносценарій радянського «казкаря» Євгена Шварца. Вікторія сама зробила переклад українською і скоротила твір. Більшість діалогів «переклала» в пісенні номери. Співавтором та аранжувальником музичної партитури до спектаклю став музикант і композитор Юрій Кондратюк, і це його перша робота в театрі. Та він не єдиний дебютант у цьому «передноворічному проєкті». Втїлити казку доручено молодим – режисерці Катерині Чепурі та художниці Катерині Маркуш, що закінчила Київську національну академію образотворчого мистецтва і архітектури в майстерні Андрія Александровича-Дочевського. До команди дебютантів приєдналася досвідчений балетмейстер Ольга Семьошкіна, а творчими настановами допомагав Петро Ільченко. (Торік на малій сцені театру імені І. Франка Катерина Чепура здійснила постановку

Попелюшка – Олена Фесуненко, Принц – Дмитро Ступка

«Дорогу красі» за Володимиром Винниченком.)

Складність утілення «Попелюшки», першої вистави К. Чепури на великій сцені, полягала в тому, що для роботи було відведено надто мало часу. Завдяки вдало сформованій постановчій групі: режисер – композитор – художник – балетмейстер, хвилювання швидко минулися. Особливість спектаклю полягає в тому, що на одну роль режисером призначено трьох-чотирьох акторів, тож із кожним новим складом та зміною партнерів виходить щораз нова казка. Попелюшку грають Вікторія Васалатій, Анжеліка Савченко та Олена Фесуненко, короля – Павло Піскун, Дмитро Чернов і

Павло Москаль, мачуху – Ксенія Вертинська, Віра Мазур, Анастасія Добриніна, над цим образом експериментує навіть... Володимир Абазопуло (молодший).

Автори мюзиклу намагалися синтетично поєднати сучасне і класичне бачення за допомогою різних вокальних, інструментальних, танцювальних жанрів та художніх стилів. Характер кожного героя позначений окремою музичною темою. У «Попелюшці» використано естрадне виконання пісень, звучать різні інструменти, танцюють вальс, канкан, поєднують американський рок-н-рол та чарльстон. Ефект казковості, феєричних перетворень у виставі

створює художнє оформлення – велике біле полотно підвішене по всьому сценічному простору. Завдяки світлу, ракурсу та відеопроєкціям з'являється казковий ліс, святковий палац, морські хвилі з чарівної країни та звичайна білизна, яку пере Попелюшка. Доповнюють сценографічний малюнок великі кольорові кульки, що висять на різних рівнях. У статичному стані вони нагадують кущі-квіти у лісі, вишукані люстри у королівстві, а коли починають рухатися – сповіщають про несподівані чари. Своєрідним «порталом» між реальним і казковим світом став комин, із якого з'являється... ні, не Дід Мороз, а казкова Фея. На тлі цих легких полотон білясто-сріблясто-золотисті гама вирізняються яскравими кольорами класичні костюми персонажів.

Мюзикл «Попелюшка» – розповідь про здійснення заповітної мрії в лірично-комічній тональності, з елементами мелодраматизму, адже в основі – зворушлива історія кохання Попелюшки та принца. Постановники прагнули створити універсальну казку, однаково цікаву дітям і дорослим. Кожному своє: діти зауважать прості істини – щирість, відвертість, людяність; підлітки – перші хвилюючі почуття; дорослі згадують про безтурботну юність і про обережне ставлення до перших трепетних почуттів їхніх дітей.

Вікторія ІЛЬКІВ

Фото Тетяни ВЕЛИКОДНОЇ

Запрошення у театральне майбутнє

За радянських часів ім'я Станіславського та його теоретична спадщина зазнали «іконізації», що не лише завдало шкоди іміджу великого режисера, але й значною мірою загальмувало процес розвитку теорії та практики мистецтва актора, сприяло консервації педагогічної думки, що розвивалася під впливом культурних та міфологічних нашарувань. Режисер Київського театру «Золоті ворота» Валерій Пацунов у своїй книзі «СТАНІСЛАВСЬКИЙ в ХХІ в.: КУЛЬТ? МИФ? или РЕАЛЬНОСТЬ?», базуючись на розвитку мистецтва режисури, театральній педагогіці та психофізіології другої половини ХХ ст., переосмислює деякі базові положення теоретичної спадщини Станіславського про мистецтво актора. «КіЖ» пропонує своїм читачам ознайомитися з думкою художнього керівника Національного театру ім. І. Франка Богдана Ступки з приводу нової книги Валерія Пацунова

Для мене Станіславський є трагічною фігурою. Титанічну працю із проторення шляху до підсвідомості людини-актора він так і не встиг завершити. Не завершили і його послідовники. Одвічний секрет людської природи залишився не розсекреченим. Може, тому мистецтво театру і залишається, на щастя, вічною таїною?

Сучасній театральній школі дуже не вистачає Станіславського. Але Станіславського ХХІ століття,

який добряче перелопатив би стоси своїх досліджень. Адже «упорядковувались» вони по його смерті людьми, які може й були прекрасними театрознавцями, але не розумілися в акторській «кухні», а тому допустили публікацію несумісних одна з одною речей без коментарів майстрів сцени, власне тих, кому адресувалися його пошуки.

З огляду на цю обставину дослідження режисера та педагога Валерія Пацунова важко переоцінити.

Мені особисто на своєму віку не довелося зустрічати теоретичних праць із майстерності актора, що так переконливо, доказово та глибоко, і при цьому легко, дохідливо та дотепно розкривали б, з одного боку, сутність відкриттів Станіславського, а з другого, очищали б їх від протиріч, що перекривають шлях до осягнення істинних перлин видатного режисера, відділяли б, як мовиться, зерна від плевел.

Особливу практичну цінність становлять роздуми автора над проблемою «перевтілення», над роллю сценічного слова, інтуїції та випромінення у творчості актора. Важливим є те, що автор пропонує читачеві не лише Станіславського ХХІ століття, а й ділиться з ним низкою цікавих творчих ідей. Це і «Театр Підсвідомості», і «Театр Надсвідомості», і «Театр Нерухомості», і «Театр Потрясіння», і «Театр Чорного квадрату» тощо.

Все це дає підстави сприймати дослідження Пацунова не як екскурс у театральне минуле, а як запрошення в театральне майбутнє.

Богдан СТУПКА

Повернення Євгена Сагайдачного

У Національному художньому музеї України відкрилася експозиція «Зустріч із особистістю: Євген Сагайдачний». Ім'я «бойчукіста», учасника легендарних виставок «Треугольник» та «Ослиный хвост», етнографа, педагога, збирача і дослідника скарбів народного мистецтва, чия колекція стала основою Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини, повертається до культурного простору країни через півстоліття після смерті генія

Насправді, говорити про власне повернення імені Євгена Яковича Сагайдачного (1886–1961) недоречно. Адже серед фахівців він добре відомий як один із тих, хто саме творив національну культуру. На жаль, на відміну від Сагайдачного-педагога та творця легендарного «музею Сагайдачного», художній спадок митця досі відомий мало. (Його живопис презентувався на виставках у Санкт-Петербурзі (1909), Ризі (1910), Москві (1912), Києві (1924, 1927), Луганську (1937). Проте перша більш-менш достойна персональна виставка відбулася тільки 1967 року у Львівській картинній галереї.)

До 125-ліття від дня народження одного з найцікавіших художників Розстріляного Відродження Національний художній музей України, Фонд сприяння розвитку Національного художнього музею України за участю Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького, Коломийського національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського, нарешті, спромоглися повернути ім'я «забутого генія» на мистецьку мапу України. На масштабній виставці (куратор – доктор мистецтвознавства, професор, дійсний член НАМУ Олександр Федорук) вони представили близько вісімдесяти творів майстра.

«Ім'я Євгена Сагайдачного було тісно пов'язане з пошуками індивідуального стилю в період авангардних рухів Росії та України початку ХХ століття, – зазначає Олександр Федорук. – У сценографії

Євген Сагайдачний. Чоловік з конем, 1920-ті рр.

модерних театрів цієї доби і, головне, з розвитком ідей Михайла Бойчука, що апелювали до мистецьких звершень Візантії, наїву проторенесансових велетів епохи треченто і непересічних здобутків українського народного мистецтва. Життєвий шлях Сагайдачного трагічний, і через прикрі історичні умови йому не дано було сповна реалізувати свої творчі наміри. Мистецька спадщина художника, що дивом уціліла, зберігається сьогодні в музеях Києва, Львова та Косова, а зібрані подружжям Сагайдачних твори – у Коломиї та Косові.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Євген Якович Сагайдачний (1886–1961) – український художник і педагог, збирач і дослідник скарбів народного мистецтва Гуцульщини. Художню освіту здобув у Петербурзькій академії мистецтв. Від 1920 р. викладав у навчальних закладах Києва, Дніпропетровська, Миргорода, Чернівців.

Із 1947 року Євген Якович разом із дружиною Зоєю Антонівною проживав у Косові, викладав в училищі прикладного мистецтва (сьогодні – Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв). Зібрана подружжям Сагайдачних унікальна колекція творів народного мистецтва, яку в 1950-х роках у середовищі творчої інтелігенції неофіційно називали «музеєм Сагайдачних», стала основою створеного Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини (1970). У фондах цього музею нині зберігаються також графічні та живописні роботи самого Є. Сагайдачного різних періодів творчості, а у жовтні-листопаді 2007 року вперше експонувалася виставка 60 робіт художника з музейних фондів.

Уроки Михайла Бойчука для Євгена Сагайдачного – це участь разом у розписах молільні Дуківської бурси у Львові (1911), засвоєння засад неовізантизму, ґрунтовне вивчення технології темперного яєчного розпису, засвоєння й поширення монументального фрескового живопису. Співпрацю з Бойчуком художник ніколи не оприлюднював, що зберегло йому життя й дозволяло, всупереч обставинам тяжкого існування, займатися улюбленою малярською й графічною творчістю.

(Підготовлено за статтями «Зустріч із особистістю: Євген Сагайдачний» Олександра Федорука та «Три постаті на тлі мистецької школи у Косові: М. Куриленко, Є. Сагайдачний, О. Соломченко» завідувача кафедри образотворчого мистецтва Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва ЛНАМ Валентини Молинь).

Тріумвірат великих

Услід за персональною виставкою Михайла Врубеля Київський національний музей російського мистецтва, як і планував, представив увазі шанувальників амбітний проект «Великий і прекрасний тріумвірат». Експозицію друзів і колег Михайла Врубеля, Валентина Серова і Костянтина Коровіна, присвячено відразу трьом ювілеям класиків: 145-літтю від дня народження Серова (2010), 150-літтю – Коровіна та 155-річчю – автора «Дівчинки на тлі персидського килима»

Київський Російський музей відомий, не в останню чергу, завдяки одній із найбільших у світі колекцій творів Михайла Врубеля. Із 185 «одиниць зберігання» – на виставці, сформованій на

основі недавньої «персоналки» Михайла Олександровича, представлено близько 100 його робіт «київського» періоду. Перлиною експозиції очікувано залишається «Дівчинка на

тлі персидського килима». Іменинник Серов може похвалитися п'ятьма живописними полотнами і 20 графічними листами. Серед них – живописний портрет Є. А. Красильщиковой, графічні портрети М. І. Лахтіної та Е. Л. Прахової. Універсалізм, характерний для творчості художника, розкривається в театральних ескізах і ілюстраціях до байок Крилова.

Особливості російського імпресіонізму можна дослідити на прикладі пейзажів («Льодовитий океан»), натюрмортів («Троянди на терасі. Крим») та портретів в інтер'єрі («Черемха») Костянтина Коровіна. Неабиякий його талант як театрального декоратора розкривається в ескізах до різних оперних і балетних постановок. У цілому, увазі відвідувачів у Російському музеї запропонували вісім живописних і п'ять графічних творів цього блискучого портретиста кінця ХІХ – початку ХХ століття.

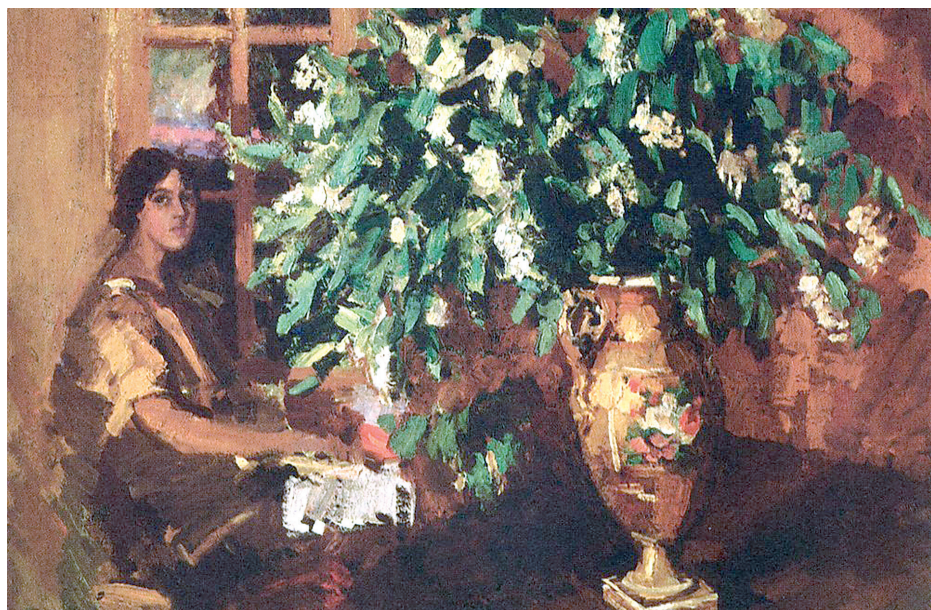
Врубель – Серов – Коровін – «тріумвірат», який визначив найістотніші успіхи російського мистецтва кінця ХІХ – початку ХХ століття. Ці митці, безумовно, були ключовими фігурами мистецтва «Срібного століття», переламного в культурі Російської імперії. Незважаючи на різницю у віці, художників пов'язувала ще творча і людська дружба. Всі троє майже одночасно (у

Михайло Врубель.
«Дівчинка на тлі персидського килима»

другій половині 1880-х) прийшли у професію, були членами «Абрамцевського гуртка». Коровін, Серов і Врубель неодноразово бували в Україні (Київ, Харків, Одеса, Гурзуф, Ялта). «Кримські» і київські роботи трьох геніїв живопису одночасно вперше можна побачити саме в столичному Російському музеї.

Сторінку підготувала
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Костянтин Коровін. «Черемха». 1912 р.

Українська калина в паризькій оселі

Тихо звучить приємна мелодія:
«Не погасне, мамо, на вітрах
Доброта твоїх очей,
Знаю я, ти просиш в молитвах
Добру долю для дітей»...

Цю пісню виконують мама і донька Любов та Наталія Боднарчуки.

Свого часу Любов Боднарчук поїхала до Франції провідати чоловіка, який перебував там на заробітках. Думали: зароблять трохи грошей і повернуться на рідне Тернопілля. Та доля розпорядилася інакше

З пані Любою мені судилося зустрітися й познайомитися в Українській школі мистецтв у Парижі. Вона успішно, на громадських засадах, працює з українськими дітьми.

– Господь подарував мені зустріч з чудовою жінкою, україною за походженням, Оленою Місталь, яка повірила в мене і надала чудовий шанс реалізувати свою мрію. Наша школа єдина готує до державної атестації громадян України на території Франції і співпрацює в Україні з Міжнародною українською школою. У школі є кабінети українознавства, бібліотека, відеотека, працюють театральна студія та хореографічна, вокальний ансамбль.

І справді – для українських дітей та дорослих це такий собі «шматочок України» на французькій землі, де все своє: вишиванки, пісні і...гілочка

Наталія та Любов Боднарчуки

калини. До речі, кущ калини, який передали для Боднарчуків з мальовничого Закарпаття, висаджений навпроти будинку, в якому мешкає родина.

– Нам можна зауважувати, що Україну легше любити на відстані, – продовжує свою сповідь пані Люба. Ніколи не знаєш, що тебе чекає за поворотом життя. Та, власне, до еміграції ніхто й нікого не примушує. Погодьтеся, людина може поміняти оточення і водночас залишатися вірною своїм принципам. На моєму шляху багато зустрічалось таких емігрантів. Просто кожен із нас сподівається на краще у житті. І це природно. Та й еміграція

має свої плюси. Ти бачиш нову країну зсередини, а не з вікна туристичного автобуса. Вивчаєш нову культуру, мову. До речі, зустрічаєш представників інших народів: з Японії і Перу, Сенегалу і Непалу, Тунісу і Сербії, Бра-

І справді – для українських дітей та дорослих це такий собі «шматочок України» на французькій землі, де все своє: вишиванки, пісні і... гілочка калини

зилії і Філіпін – і все це – в одному Парижі. Недарма ще Хемінгуей стверджував, що Париж – це свято, яке завжди з тобою.

Пані Люба намагається знайти відповідь на запитання: що є для неї Париж? Сама вважає, що це нагадає політ із зв'язаними крилами. Вона розмірковує над вічними людськими цінностями: що є важливішим у житті. У Франції живе вже сім років з чоловіком і донечкою Наталею. Нещодавно і син Борис після закінчення Бучацького агроколеджу на Тернопільщині, приїхав до рідні, грає в одному з відомих французьких футбольних клубів.

Любові стало значно легше, коли до Парижа переїхала донечка. Наталочка обдарована й талановита дитина: гарно співає, танцює, пише вірші. Зараз вона навчається в Українській школі мистецтв та коледжі Жак Декур. Минулого року видала в Парижі першу збірку поезій «На крилах юності». Епіграфом до книжки Наталія взяла слова Івана Франка: «Шукай краси, добра шукай! Вони є все, вони є всюди...» Читаючи її поезію, відчуваєш – це юне створіння любить життя, любить помріяти, читати книжки. Наталія вірить у себе, у власні сили. Вважає, що все залежить від неї самої. Книжка ілюстрована роботами мами. Це чудова графіка. Мама і донька творчо співпрацюють. Їхні серця на рідному Тернопіллі, а діяльність – у Парижі. Разом створили пісенний

проект «Мелодія серця», що складається з десяти пісень записаних на CD. Автором текстів виступає Наталія, музику написала Любов Боднарчук. Цього ж року Наталія Боднарчук подарувала своїм прихильникам другу збірку поезій «Весна моєї мрії».

На творчому вечорі Боднарчуків, який відбувався в Українській школі мистецтв при Інформаційно-культурному центрі Посольства України у Франції, присутні насолоджувалися поезією, слухали українські пісні та знайомилися з графічними роботами.

Нещодавно родина Боднарчуків взяла активну участь у колективній виставці художніх робіт «Український тиждень» у французькому містечку Марселі. Виставка стала справжнім відкриттям української культури для багатьох французів, які відвідали її. Гості мали можливість насолодитися роботами українських художників, скульпторів, а також переглянути колекцію української вишивки, жіночих прикрас, традиційних українських костюмів, ознайомитися з книжками, газетами та журналами. Виставку люб'язно оглянув консул України в Марселі пан В'ячеслав Воздіган.

– Мені приємно було дізнатися, що за сорок кілометрів від Парижа в регіоні Пікардія є таке чудове місто Санліс, в якому понад 900 років тому жила Анна Ярославна (дочка Ярослава Мудрого), французька королева, дружина Генріха I, яку французи прозивали Київською, бо прибула вона до них із віддалених земель – Києва, – розповідає Наталія Боднарчук. – Але мені було дивно, що багато українців, які проживають на території Франції, і поготів не знають цього факту. Та й в Україні в підручниках історії про це мало пишуть. Отож, якщо мені судилося тимчасово проживати неподалік цього історичного міста, мушу більше довідатися й розповісти українцям, небайдужим до свого родоводу, історії і культурної спадщини.

Пані Люба Боднарчук створила і родинний герб, аби передати нащадкам. Зображення герба розміщено на щиті, що означає захист і міць родини, краї якого мають кольори українського та французького прапорів. Трикутна кроква, всередині щита, символізує дім, в якому завжди сонячно, тепло, затишно і комфортно. Один із сонячних променів у центрі має форму золотого меча, який вказує, що родина завжди готова захищати добро і справедливість. Члени родини – люди розумні і творчі: пишуть, малюють, читають, навчаються. А голуб з пальмовою гілкою – вісник благодатної радості і миру, що панує в домі. Два верхні трикутники на щиті – білого кольору, символізують чистоту помислів, червоне серце – любов і милосердя, гілка калини – славу рідної землі, отчого краю, батьківської хати. Над щитом два ангели охороняють рід і моляться за благополуччя і здоров'я родини. Колосся вказують на добробут у домі, а дві золоті геральдичні лілії – на благородність і честь родини.

«Чи пробували щастя ви шукати?», – читаю у вірші Наталії Боднарчук і тут же знаходжу відповідь: «Живи, радій, люби себе і ближніх й ніколи тебе щастя не залишить».

Один мудрець сказав: «Де б ви не були у світі, пам'ятайте, почуття людської гідності неможливе без поваги і любові до своєї батьківщини».

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Родина Боднарчуків біля Ейфелевої вежі

Книжкове свято в передноворічні дні

У столичному «Українському домі» відбулася II Київська міжнародна книжкова виставка-ярмарок «Книжкові контракти», яка тривала упродовж трьох днів. Організатором виставки виступив Державний комітет телебачення та радіомовлення

Цьогоріч у «Книжкових контрактах» беруть участь понад 100 видавців та видавничих організацій. В урочистій церемонії відкриття взяв участь перший заступник голови Держкомтелерадіо України Анатолій Мураховський, голова Національної спілки письменників України Віктор Баранов та президент Української асоціації видавців і книготорговців Олександр Афонін. Велику кількість учасників книжкового форуму прокоментував Анатолій Мураховський: «Це ознака того, що на вітчизняну книгу чекає хороша перспектива. Дуже хотілося б, щоб на цій виставці були укладені певні угоди між авторами і видавництвами, самими видавцями. Також, проведення подібного заходу – чудова можливість показати читачам, відвідувачам виставки, які книги нині видаються в Україні і, відповідно, надати можливість їх придбати».

Перший заступник голови Держкомтелерадіо України також наголосив на тому, що лейтмотивом цьогорічних «Книжкових контрактів» є дитяча книга.

«Виставка зорієнтована переважно на юного читача, і це надзвичайно важливо. Ми формуємо майбутнє української нації, а це передбачає, що кожен юний українець повинен вирости з книжкою в руках – освіченою, інтелектуально розвиненою людиною», – зазначив Анатолій Мураховський.

Голова Національної спілки письменників України Віктор Баранов подякував організаторам виставки та зауважив, що проведення подібного книжкового форуму є ще одним кроком назустріч щасливому майбутньому української книги.

«Приємно, що на сьогоднішньому заході зібралось так багато відвідувачів, а особливо маленьких читачів, – сказав у своєму вітальному слові

Стенд газетно-журнального видавництва Міністерства культури України

Меценат, президент Асоціації ювелірів України Сергій Цюпка з подарунковим виданням «Кобзаря»

президент Української асоціації видавців і книготорговців Олександр Афонін. – Це свідчить про розуміння українським суспільством того, що майбутнє наших нащадків залежить від того, наскільки вони вміють мислити, а значить – вони повинні читати і цінувати українську книгу».

Впродовж усіх трьох днів роботи виставки-ярмарку на відвідувачів

чекали найкращі зразки книжкової продукції, випущеної вітчизняними та зарубіжними видавництвами, зустрічі з популярними письменниками, автограф-сесії, цікаві презентації новинок, круглі столи, форуми.

Першим було презентовано подарункове унікальне видання «Кобзаря» Т. Г. Шевченка, в шкіряній палітурці. Організатором цієї події стала Львівська академія друкарства. За словами автора ідеї та керівника проекту Олександра Палюха, у новому виданні втілена ідея поєднання поетичних і художніх творів Тараса Шевченка. «У книзі можна віднайти як відомі, так і маловідомі художні твори Кобзаря, – розповів Олександр Палюх. – Загалом книга містить 482 малярські роботи Шевченка, які оздоблюють і підкреслюють його поетичні твори. Тому вийшло так, начебто книгу проілюстрував сам Тарас Григорович. Тираж видання невеликий – близько 1000 примірників».

«Унікальність книги полягає в тому, що в ній чи не вперше показано Кобзаря як людину, в якій одночасно поєдналися великий поет, філософ і, в той же час, – художник, – зазначив головний художник проекту, автор макету та оформлення, доцент кафедри книжкової графіки та

Малюнки юних читачів

дизайну друкованої продукції Української академії друкарства (Львів) Ярослав Куць. – Ми дуже часто забуваємо, що Шевченко – це художник за освітою. Саме зображальне мистецтво дало йому дорогу в життя. Тому і виникло питання створення достойного видання, в якому Шевченко був би висвітлений у його цілісності».

Презентоване видання особливе ще й тим, що в книзі використується новий шрифт – нарис. Він був розроблений в Українській академії друкарства. «Це шрифт, який за своїми характеристиками перегукується з українськими уставними і півуставними шрифтами, – зазначив Ярослав Куць. – У той же час, він є нормальним сучасним текстовим шрифтом. Його назва – «нарис» («нарбутивський рисунок») – на честь знаного українського графіка Григорія Нарбута».

Крім того, Українською академією друкарства розроблено електронний макет книги. Його буде передано до бібліотек, де кожен читач матиме змогу переглянути нове видання «Кобзаря» Тараса Шевченка.

Під час «Книжкових контрактів» відбулася благодійна акція зі збору книжок для дітей, позбавлених батьківського піклування. У цій акції взяли участь як видавництва, так і відвідувачі. Зібрані книжки будуть передані вихованцям дитячих будинків та шкіл-інтернатів України.

«У рамках виставки проходить благодійна акція «Подаруй книгу дітям». У нас діє «благодійна світлиця», до неї видавці зможуть передати свою книжкову продукцію, – повідомив Анатолій Мураховський. – Також ми закликаємо і відвідувачів виставки долучитися до цієї акції та придбати книги для передачі їх в дитячі будинки та школи-інтернати».

Окрім того, до Дня Святого Миколая для маленьких читачів підготовлено розважальну програму, приємні сюрпризи та цікаві несподіванки: ігри, забави, конкурси, подарунки від Миколи-Чудотворця, найкращі з яких – цікаві книжки.

Яна ЛЕВИЦЬКА
Фото Юрія ШКОДИ

Урочисте відкриття книжкової виставки

Головний редактор журналу «Малютко» Зінаїда Лещенко

Національний центр
народної культури
«Музей Івана Гончара»

ЗАПРОШУЄ

на

РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК

23–25 грудня
2011 року

11:00–20:00

з 26 по 31 грудня 2011 року

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКАoperacomua.colocall.com
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)

- 26 – П. Чайковський «Лускунчик» (вистава Київського хореографічного коледжу «Кияночка»)
27 – Концерт іспанської музики за участі **Етері Ламоріс** та відомих співаків Іспанії та України
28, 29 – VIII Новорічний Штраус-концерт від **Германа Макаренка**
30 – Ж. Бізе «Кармен»
31 – П. Чайковський «Лускунчик»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКАwww.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)

- 26 – І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»
27–30 (12.00) – В. Васалатій «Попелюшка»
прем'єра
27 (19.00) – В. Шекспір «Приборкання норвовливої»
28 (19.00) – В. Шекспір «Буря»
29 (19.00) – Дж. Прістлі «Скандальна пригода містера Кетла та місіс Мун»
30 – І. Котляревський, М. Лисенко, О. Скрипка «Наталка Полтавка»

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
РОСІЙСЬКОЇ ДРАМИ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИwww.rusdram.com.ua
Вул. Б. Хмельницького, 5, тел. 234-42-23 (каса)

- 26 – «Ледь мерехтить примарна сцена...» (Ювілей. Ювілей? Ювілей!)
прем'єра
27 – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або Одруження Пігдена)
28 – М. Булгаков (за М. Сервантесом) «Дон Кіхот. 1938 рік»
29 (12.00) – В. Алдошин, О. Нікітін «Новорічні сюрпризи»
30 (12.00) – К. Драгунська «Догори дригом»
30 (19.00) – Н. Птушкіна «Різдвяні мрії»
31 (12.00) – В. Алдошин, О. Нікітін «Новорічні сюрпризи»
31 (19.00) – Р. Куні «Занадто щасливий батько»
Нова сцена
30 (20.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»
прем'єра
31 (18.00) – Н. Птушкіна «Пізанська вежа»
Сцена «Під дахом»
29 (20.00) – І. Байершима «JULIA@ROMEO.com» («Norwey. Today»)
31 (20.00) – «Олександр Вертинський. Бал Господній...»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДРАМИ
І КОМЕДІЇ НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРАwww.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)

- 26 – М. Фрейн «Глядачі на виставу не допускаються!?»
27, 28 – Р. Уоллер «Рожевий міст»
29 – О. Островський «Не все коту масниця...»
30 – А. Міллер «Гості награнуть опівночі»

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИwww.kiev-operetta.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30 (каса)

- 27, 30 (11.00, 14.00) – С. Бедусенко «Лампа Аладдіна»
27 (19.00) – І. Поклад «Таке єврейське щастя»
28 (11.00, 14.00) – В. Домшинський «Білосніжка та семеро гномів»
28 (19.00) – І. Кальман «Сільва»
29 (11.00, 14.00) – В. Домшинський «Чіполліно»
29 (19.00) – Ф. Легар «Весела вдова»
30 – В. Ільїн, В. Лукашов «За двома зайцями»
прем'єра
31 (11.00, 14.00) – Г. Гладков «Пригоди бременських музикантів»

АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР

www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)

- 27 (12.00) – В. Глейзер «Сім бажань Зербіно»
27 (19.00) – Т. Твашенко «Empty trash» (Спалюємо сміття)
28 – Р.-Б. Шерідан «Севільські заручини»
29 – В. Шекспір «Сатисфакція»
30 – А. Крим «Квартет для двох»

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ І ЮНАЦТВАwww.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16

- 27, 29 (12.00, 15.00), 31 (12.00, 18.00) – П. Чайковський «Лускунчик»
28, 30 (12.00, 15.00) – С. Баневич «Дванадцять місяців»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛИПКАХwww.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19

- 26 – 30 (11.00, 14.30), 31 (11.00) – С. Маршак «Дванадцять місяців»

Мала сцена

- 27 (19.00) – А. Курейчик «Обережно, жінки!»
28 (18.00) – О. Островський «Вовки та...»
29 (18.00) – Г. Ібсен «Ляльковий дім»
30 (19.00) – А. Курейчик «Людина та Вічність»
прем'єра

КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОК

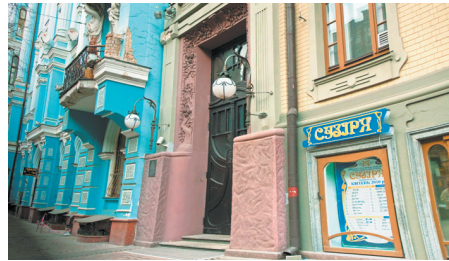
www.akadempuppet.kiev.ua
Вул. М. Грушевського, 1-а, тел. 278-58-08

- 24–31 – Новорічні вистави для дітей

КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ЛЯЛЬОКwww.puppet-theater.kiev.ua
Вул. Мировіпольська, 1, тел. 513-15-00

- Новорічні вистави за участі Діда Мороза. Снігуроньки та казкових героїв
27 (11.00) – Н. Ланге (за Г.-Х. Андерсеном) «Снігова королева»
28 (11.00) – С. Ковальов «Чарівна скрипка»
29 (11.00) – В. Гайдай «Новорічні пригоди»

АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР НА ПОДОЛІ

www.theatreonpodol.com
Контрактова площа, 4,
Андріївський узвіз, 20-б, тел. 425-54-89
27 – В. Станілов «Опера мафіозо»
28 – Б. Акунін «Дзеркало Сен-Жермена»
29 – Фантазія-шансон «Люксембурзький сад»КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА МАЙСТЕРНЯ
ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 14-б, тел. 272-41-88

- 26, 28 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
27 – Е.-Е. Шмітт «Приховане кохання»
29 – О. Омель «Все про кохання»

Мікросцена

Вул. Ярославів Вал, 16
27 – Є. Чуприна «Цветаєва + Пастернак»

ТЕАТР ПЛАСТИЧНОЇ ДРАМИ НА ПЕЧЕРСЬКУ

www.ktpd.ho.com.ua
Вул. Шовковична, 7-а, тел. 253-93-83
28 – К. Гоцці «Король-олень»

МУНІЦИПАЛЬНИЙ ТЕАТР «КИЇВ»

www.teatr-kiev.kiev.ua
Русанівська набережна, 12, тел. 229-10-92
27 (12.00, 14.00), 28 (14.00) 29, 30 (12.00, 14.00)
– Новорічна вистава «Терем-теремок»
прем'єра

КИЇВСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР «БРАВО»

www.teatr-bravo.kiev.ua
Вул. Олеся Гончара, 79, тел. 486-40-22
27 – О. Уайльд, Д. Марелл, З. Сагалов «Актриса...»
28 – Н. Птушкіна «Одружіться зі мною»
29 – Н. Кауард «Інтимна комедія»
30 – А. Рейно-Фуртон «Я – чоловік передбачливий!»
31 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласер «Чоловічий рід, одна, або Не вір очам своїм»НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК
ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИwww.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86

- 29 – І. Іщак (контртенор), Т. Рой (флейта), М. Сидоренко (орган)
30 – О. Швидка (сопрано), Т. Рой (флейта), з. а. А. Ільків (труба), н. а. Н. Свириденко (клавесин), Г. Бубнова (орган)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ

www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97 (каса)

- 27 – Концерт «Новорічна Штраусіана»
28 – Вечір камерної музики

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ «УКРАЇНА»

www.palace-ukraine.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 103, тел. 247-23-16
29, 30 (13.00, 16.00), 31 (10.00, 13.00) – Новорічні вистави для дітей

МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

www.icca.kiev.ua
Вул. Інститутська, 1, тел.: 279-15-82 (каса)
26–30 (12.00) – Великий китайський цирк

БУДИНОК ОФІЦЕРІВ

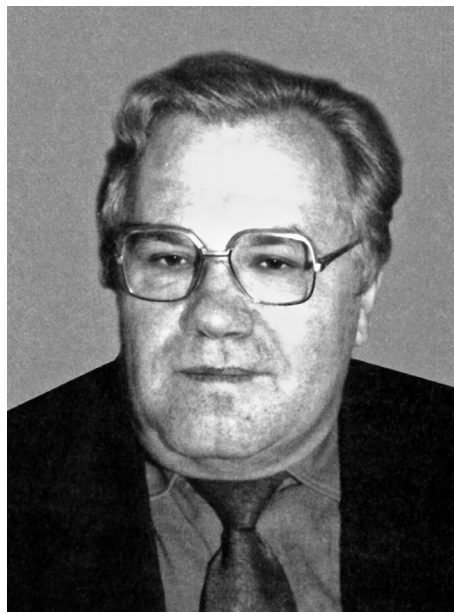
Вул. М. Грушевського 30/1, тел. 253-80-72
26–30 (11.00, 14.30) – Новорічне 3D шоу «Снігова королева»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ

www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Вистава «Нова стара казка»

Примітка.

У репертуарі можливі зміни

(Продовження. Поч. у № 14–16)

РОЗМІР, ОБ'ЄМ, ОБСЯГ

Чи є різниця між цими словами, чи вони абсолютні синоніми, котрі можна довільно вживати на свою вподобу?

Іменник *розмір* ставлять тоді, коли йдеться про величину чогось в одному або в усіх вимірах. «І ось, нарешті, вершина. Це була площа значних *розмірів*, безладно завалена голим камінням» (Олесь Гончар). *Розмір* – це і стандартизований показник одягу людини за даними якогось вимірювання (*костюм 50-го розміру, пальто 54-го розміру*), і літературознавчий термін, який виражає кількість та чергування складів у вірші, від чого залежить мелодійний лад поетичного твору. А також термін музичний.

Об'єм означає величину завдовжки, завширшки і заввишки якогось тіла із замкнутими поверхнями, що вимірюється в кубічних одиницях. «Треба було визначити поверхню і *об'єм* конуса» (Олександр Довженко).

Зі словами *книжка, стаття, капіталовкладення, знання, робота* і низкою інших слід уживати *обсяг*. «Математику знав Марко в більшому *обсязі*, ніж вимагає того середня школа» (Олександр Копиленко).

Використання таких словосполучень, як *розмір статті, об'єм роботи, розмір книжки або об'єм книжки*, є порушенням стилістичної норми. «Збільшення масштабів і темпів розвитку народного господарства супроводжується лавиноподібним *ростом об'єму* (треба *зростанням обсягу*) інформації, необхідної для планування й управління виробництвом» (з журналу).

ЗНЯТИ З ПОСАДИ – УСУНУТИ ВІД РОБОТИ

В одній з газет було написано: «Його звільнили від посади керуючого трестом». Чи правильно це? Якщо дієслово *звільняти* вживається у значенні *позбавляти професійної діяльності*, то доречними будуть родовий відмінок і прийменник з: «Ви звільнені з посади інспектора» (Олександр Довженко), «За грубість з абонентом її слід було навіть *звільнити з роботи*» (Семен Журахович).

Коли мова про якийсь рід занять узагалі, то використовується родовий відмінок іменника з прийменником від: «Другого ж ранку Зейнаб сказала, що її звільнено від будь-якої роботи» (Зінаїда Тулуб). Синонімами слів *звільняти (звільнити)* в першому значенні виступають лексеми *зняти (зняти)*, яким також властиві керування родовим відмінком і прийменник з: «Його знімуть з цієї посади» (Григорій Тютюнник), «Невдовзі Петренка зняли з роботи» (з газети). Для слів *усунути (усунути)*, синонімічних до названих вище дієслів, характерне керування родовим відмінком іменника робота з прийменником від: «їх дуже скоро за минулі гріхи усунули від роботи» (Ірина Вільде).

У виступах на медичні теми нерідко чуємо сентенцію, що хворобу легше попередити, ніж вилікуватися від неї. Але ж так сказати не можна. Дієслово *попередити* означає заздалегідь повідомити когось про щось; передувати чомусь. Зверніть увагу: когось, тобто людину, людей. А тут мовиться про хворобу. Коли йдеться про те, щоб не допустити чогось, відвернути щось небажане, маємо послуговатися словом *запобігати*. До речі, *попереджати* сполучається зі знахідним відмінком іменника та прийменником про: «Якщо ми все попалимо, вони зрозуміють, що тебе *попередили* про трус» (Зінаїда Тулуб). *Азапобігати* вимагає додатка в давальному відмінку: «Дивні ті люди, бідує, горює, гине з голоду, а нічого не радить собі, не *запобігає* лихові» (Михайло Коцюбинський).

Отже, хворобі легше запобігти, ніж вилікуватися від неї.

Часто дієслово *збиткуватися* вживають із додатком у родовому відмінку і прийменником з (*збиткуватися з хлопця*) замість додатка в орудному відмінку та прийменника *над* (*збиткуватися над хлопцем*). «Ще мало ти на світі пожив, щоб *збиткуватися* над господарями» (Михайло Стельмах).

Очевидно, неправильно застосовується це слово під впливом його синонімів – *знущатися, глумитися, глузувати*, які в літературній мові переважно виступають із додатком у родовому відмінку і прийменником з (*знущатися, глумитися, глузувати* – з кого?).

ЧИ МОЖНА ВЗЯТИ СЕБЕ В РУКИ?

У нашому мовленні – усному й писемному – є багато похибок, пов'язаних з уживанням слова не в українському, а в російському значенні.

«Гринько *взяв себе в руки* і став говорити спокійно», – пише газета. Але по українському *можна взяти в руки щось або когось, тільки не себе*: «Ну, – гукнув Бертольд, – то байка! *Я візьму співців тих в руки*» (Леся Українка). Якщо ж треба передати російські вислови *взять себя в руки, овладеть собой*, то маємо вдатися до таких відповідників: *опанувати себе, запанувати над собою* (Словник за редакцією Агатангела Кримського).

Дієслово *збутися* в значенні *здійснитися* чимраз частіше використовують засоби масової інформації, знімаючи з ужитку давні українські слова *здійснитися й справдитися*. А тим часом *збутися* відповідає насамперед російським *избавиться, освободиться, отделаться*. «Біда здибає легко, та трудно її *збутися*» (прислів'я), «Так вони й липнуть до того, як мухи до меду! Ледве вже ми їх *збулися*» (Марко Вовчок).

«Ти був учора на новорічному вечорі?»

– Та ні. Так заробився... *запрацював*, що й незчувся, як день минув».

Це розмова двох освічених людей, працівників однієї установи. Співрозмовник сам, очевидно, відчув комізм ситуації, яку створила калька: *за-роботать-ся – за-робити-ся* (роботать – робити). Справді, як зазначає довідник «Культура української мови», дуже небезпечно калькувати,

здавалося б, зовсім однакові слова близьких мов. Адже розмовні російські *зарабатываются, заработаться* означають «працювати дуже довго або багато; стомлюватися від роботи». А українські *зароблятися, заробитися* мають іншу семантику. *Зароблятися* – зворотна форма дієслова *заробляти*, основне значення якого – одержувати за роботу, придбавати роботою. «Ми *б працювали, заробляли*, зібрались би на свою хату» (Степан Васильченко). Утворена від *заробляти* форма *зароблятися* використовується в пасивних конструкціях для передавання дії, що відбувається над предметом (об'єктом): «Час немов стер всі подробиці, залишивши тільки те... головне, що *заробляється* довгим трудом» (Олександр Довженко). Форма *зробитися* – розмовний синонім до *зробитися* – уживається в активних конструкціях: «*Заробивсь*, як чорт» (Матвій Номис). *Заробитися* використовується і в пасивних конструкціях: «Семен казав... треба купити коненята... Може б, там *заробилося* який гріш хурманкою» (Михайло Коцюбинський).

Значення, що нас цікавить у російських *зарабатываются, заработаться*, відповідно передається українськими *запрацьовуватися, запрацюватися*: «Воно вже й додому час, *запрацювалися* ми сьогодні з Максимом» (Іван Цюпа).

ШЛЯХ І ДОРОГА – ЩО БРАТ І СЕСТРА

«Через гору *шлях-доріженька*, ой, широка та пробитая, слізюньками перемитая», – співається в народній пісні. Можливо, не всі знають цю пісню, але кожному відоме в ній значення обох споріднених слів. То смуга землі, якою їздять і ходять. *Дорогу, шлях* прокладають у потрібному напрямку, їх будують (насыпають, підвищують, аби зручно було і людям, і транспорту пересуватися). Так виникають *підвісні дороги (шляхи)*, канатні, трамвайні, тролейбусні тощо.

Смуга для руху, взагалі сполучення, може бути й у небі чи на воді – тоді йдеться про повітряні або морські, річкові *дороги (шляхи)*.

(Далі буде)

Культура і життя

Газета виходить щочетверга

Передплатна ціна на 2012 р.:
півріччя – 82,77 грн,
квартал – 42,21 грн,
місяць – 14,27 грн.

У передплатній ціні враховано вартість доставки до Вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
Передплатний індекс у Каталозі видань України

60969

Передплатні індекси інших наших видань: газета «Кримська світлиця» – 90269; журнали: «Українська культура» – 95220, «Український театр» – 74501, «Музика» – 74310, «Пам'ятки України» – 74401, «Театральний концертний Київ» – 37112

Довідки за тел. (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції газети

18 грудня 2011 році на 94 році пішов із життя народний художник України, живописець, член Національної спілки художників України, володар орденів Леніна (1945), Дружби народів (1989), Вітчизняної війни I ступеня (1988), Б. Хмельницького (2001), медалями. Почесною грамотою Президії Верховної Ради Української РСР (1968), автор знаних по всій Україні та за її межами творів живопису

АРТАМОНОВ Олексій Михайлович

Завдяки багаторічній творчій діяльності, прекрасним людським якостям Олексій Михайлович здобув заслужений авторитет серед широких кіл мистецької громадськості, численних шанувальників і прихильників його своєрідного таланту.

Прекрасний митець – Артамонов Олексій Михайлович упродовж багатьох років дарував своє мистецтво шанувальникам живопису.

Світла пам'ять про Олексія Михайловича, як неординарну творчу особистість, збережеться в серцях усіх, хто його знав.

Висловлюємо щирі співчуття рідним, друзям, колегам.

М. Кулиняк, Ю. Богуцький, Т. Кохан, О. Губіна,
В. Чепелик, П. Зікунов, А. Чебикін, спеціалісти
відділу монументального, образотворчого
та народного мистецтва Мінкультури

СМАКУЄМО В ПІСТ!

ВЕРГУНИ

Вергуни – просте печиво, нехитрі ласощі. Виготовляють їх із прісного тіста на яйці та сироватці. Таке тісто розкачують, ріжуть на прямокутники або квадрати. Посередині роблять надріз, просовують у нього один із країв. Смажать на олії. Їдять вергуни з медом чи перетертим цукром (пудрою).

МЕДІВНИК

Мед довести до кипіння, погасити в ньому трішки соди, додати борошно (на одну частину меду – дві частини борошна). Місити, доки тісто посвітлішає. Потім це тісто розкачати завтовшки в палець, і формами для печива, або ж просто ножем, вирізати медівники.

Такі солодощі часто випікали в піст, а ще ними віддавали щедрувальників та колядників.

ВІД ДІДІВ-ПРАДІДІВ

24 грудня – Никона. «Сонце спускається на землю золотою драбиною, а Никін стоїть біля вікон».

25 грудня – Спиридон-сонцеворот. Він повертає ведмедя в барлозі на інший бік. Від цього дня сонце – на літо, а зима – на мороз. «Хоч на гороб'ячий скік, та дня прибуває». На Святого Спиридона починали готуватися до Новорічно-Різдвяних свят. З цими днями пов'язано чимало традицій, легенд, обрядів.

Колись на Слобожанщині розповідали таке:

Святий Спиридон замолу був дуже гарний на вроду, й дівчата мліли, дивлячись на його красу. Одна (а вона була відьмою!) стала докучати парубкові своїми залицяннями. Спиридону було не до душі те залицяння. І ось настала ніч темна-претемна, прийшла відьма, а Спиридон не спав і почув, що вона крадеться: у кішку обернулася і очима світить. Тільки кинулась Спиридонові на груди, а він її

за хвоста – та об землю!.. Подруги-залицяльниці, також відьми, вирішили йому помститися. Але Спиридон був кмітливим і захався на могильному хресті, де вони не змогли його побачити і здолати, хоч і викликали на допомогу всю нечисть. А коли відьми з люті

уже палили хрест, мудрий Спиридон звернувся до Бога – і той на мить раніше освітив землю сонячним промінням. «Перші півні заспівали – і відьми зникли». І хоча зими – лише початок, та на Святого Спиридона сонце вже повернуло на літо.

29 грудня – Томи, Аггея. «Аггей-пророк – синій іній у строк».

А ще у народі кажуть: «Прийшов Тома – сиди вдома». Та ніколи вдома сидіти: готуймося до свят, чекаймо на сніг, на сміх, на подарунки та свята!

Тетяна ШКУРЕНКО

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НАШІ ВИДАННЯ у 2012 році

Передплата з лютого

	ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 37112 58,85 грн.		ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74501 44,62 грн.		ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74310 44,62 грн.
	ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 60969 69,40 грн.		ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 95220 85,50 грн.		ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 74401 111,35 грн.
	ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 90269 42,60 грн.				

Передплату можна оформити в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України, через передплатні агентства, а також у редакції Газетно-журнального видавництва Міністерства культури України

У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на всі наші видання можна через сайт www.presa.ua, на сторінці «Передплата On-Line»

Довідки за тел.: (044) 498-23-64 e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com

ІНФОРМАЦІЯ ВІД СЛУЖБИ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Шановні наші читачі та передплатники!

Журнал «Пам'ятки України: історія та культура» № 5–6 вийде з друку 22 грудня.

Журнали «Музика» № 4–6 і «Український театр» № 6 будуть надруковані 23 грудня.

З січня 2012 р. ці видання надійдуть у продаж в мережу кіосків «Союздрук» м. Києва.

А де придбати останні випуски журналів за 2011 рік, ми розповімо Вам за тел. (044) 498-23-64.

Журнали «Українська культура», «Театрально-концертний Київ», газети «Культура і життя» і «Кримська світлиця» вже чекають на Вас у кіосках «Преса» та поштових відділеннях Київської області.

Всі передплатники отримають журнали і газети своєчасно.

Журнал «Театрально-концертний Київ» № 1 з театральними програмами на січень та іншими цікавими матеріалами надійде в продаж 30 грудня.

Будемо вдячні Вам за пропозиції і зауваження щодо організації передплати і продажу наших видань.

Наші телефони:
(044) 498-23-64,
(067) 394-97-21,
(050) 310-56-63

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ТА ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Видання Газетно-журнального видавництва в 2012 році будуть виходити з такою періодичністю:

- газети «Культура і життя», «Кримська світлиця» – щоп'ятниці;
- журнали «Українська культура», «Пам'ятки України: історія та культура», «Театрально-концертний Київ» – щомісяця;
- журнали «Музика» і «Український театр» – раз на два місяці.

Передплату на журнали і газети можна оформити з будь-якого місяця у всіх поштових відділеннях зв'язку України.

Газета «Культура і життя»
№ 51 (4467), 23–29 грудня, 2011 рік

Засновники: Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети «Культура і життя»
Видавець: ДП «Газетно-журнальне видавництво» Міністерства культури і туризму України
Адреса видавництва: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
Директор Олесь БІЛАШ

Головний редактор Людмила ГНАТЮК

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; тел. +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com
Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – КВ № 1026 від 26.10.94 р.
Друкарня: ТОВ «Мега-Поліграф», вул. Марка Вовчка, 12/14, Київ, 04073; тел. +38 (044) 581-68-15
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38 (044) 498-23-64, +38 (050) 310-56-63
Портал <http://uaculture.com/>
Передплатний індекс в Каталозі видань України 60969

Склад Видавничої ради
Олесь Білаш – директор видавництва, **Олена Череди́ниченко** – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків із громадськістю МК, **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва МК, **Лариса Лебедівна** – завсектором мовної політики МК, **Михайло Швед** – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МК, **Ольга Дарибогова** – начальник управління міжнародних зв'язків МК, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театрально-концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура», **Орест Когут** – головний редактор видавництва.

Дизайн та верстка **Сергія Задворного**

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором. Думки авторів публікації можуть не збігатися з позицією редакції. Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів журналу тільки з письмового дозволу видавця

© «Культура і життя»

Наклад 2000

Ціна договірна